

העולם הזה

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך הכיתוב:
דוב איתן
הכתב הראשי:
אהרון דולב

השבועון המצויר לאינפורמציה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב
(ליר תיאטרון "אח"י")
ת.ד. 138, מל. (זמני) 68785
מקלמברקים: "עולמפרס"
משרד המערכת בירושלים:
רחוב דוד המלך (יוליאן),
מול משרד הסעד
משרד המערכת בחיפה:
רחוב חתול 45, חדר 11
טלפון 4661 (46 אח"צ)

2/16 ירי

מכתבים

עולים ויורדים

קראתי את רשימתכם על יוסף הייטון העולה מהונגריה שחזר לארצו (העולם הזה 753). יוסף הייטון בא לראשון לציון ושם הכירו בכשרונותיו כשהתמלא, הציעו לו עבודות שונות קלות אבל הוא סירב לעבוד, דרש משכורת בתור שהמתא. הסוף וקלוב שהמת של ראשון לציון השתדלו למענו אך הייטון אדם עצלן, פרוץ השונא עבודה. אליהן בן-משנה, ראשון לציון

אך אוהב בשר, כנראה.
אני בטוח שרבים מבין העולים החדשים היו עושים כהייטון אלא שתנאים טכניים מונעים בעדם. כונתי בעיקר לעולי עיראק ושאר ארצות ערב הבוכים יום וילגה על סיר הבשר שהשאירו מאחוריהם. אילו נתנה להם הממשלה לדחור היה מן ההמשך נשאר לנו מעט בשר לעצמנו.

יהודה פוקס, תל-אביב

ומה יעשה אז דב יוסף?

הרשימה שלכם על היהודים שהוחזרו לארץ מוצאם על חשבון הסוכנות (העולם הזה 753) העלתה במוחי רעיון שטני: גם אני עלולה (לפי 17 שנה מצרפת) והתנאים בארץ קשים. מדוע לא אפנה לסוכנות ואזכה בטיסה לפאריס? כך גם אוכל לצלול בהעולה הזו.

שמה לוי, חיפה
ולפי חוק השבות יכול הקורא לזון לחזור לארץ בכל שעה שירצה כעולה חדש — ואם הוא מוכשר: על חשבון הסוכנות ועם זכות לשכור.

צינונות חשופה

אילו כל הצינונות היו יפות-נורה כביריג' קאר היה בידינו הנויות עסק מושך יותר.

מושך — לאן?
...כשראיתי את שער ביריג' קאר, נעשה לי חם...

יהודה חסון, תל-אביב
מספיק לקרוא את תולדות ביריג' קאר ואת שהיה בחור ריקניט שאין לה כלום, חוק מפרצות חתולי וגוף "מנהר".

אסתר לוינסקי, תל-אביב
גם זה משהו.

מטורנטים בחיז'לארץ

בעניין רב ובהשתתפות כנה קראתי את מכתבה של רות הלפרין הלוטדת רפואה ביניה (העולם הזה 752), כי מבשרי חותמי מצוקת סטודנט עברי בארץ נכר מהי. כסיות עובדות לגנר עיני אותן לילות נדווישינה, העבודה המסרכת כספול-בנין. מלצר, שמש מנהל חלונות ומשפץ רצפות חזב; בחנות לכנדי נדרים. אך מה לדעתכם היה השלום עליכם? אשר פנשני בשוכי ארצה? "סמס אתה" מרוב באתו בהמקצוע שכלל לא יכול היה להם תרש שמו?

עצתי לך רותי יקרה, להחזיק מעמד בכל מחיר. אם אך תאלצי, חלילה, לחזור מבלי פיים חוק לי- מוריד אוי זכרי היטב כי לפחות עליך ללמוד אופני כצות הסמכה האחרונים. זה הפך אצלנו לדבר חשוב מאד מאד. העדיין מתנענע הנך לאוירה שלני, ל'מאמץ' — גם אני?

גרשון ו, תל-אביב
חוק מהאחיות המשתמטות קיים עוד סוג של משתמטים — הסטודנטים. ידוע הדבר ש-95 אחוז מהם לא שרתו בצבא ועוד הצליחו להסתדר ולקטוב את הארץ וזמ קצר לפני חובת ניס. לא בצדק מעמדי אותם העולם הזה (751) כאנושים חקוקים להחלנות הציבור. ימלאו הם קודם את חובתם למדינה ואחר כך יבואו אלינו בדישיות.

נתן גרינבאום, תל-אביב

הקורא גרינבאום צודק לגבי הסטודנטים שלא חזרו ארצה בימי המלחמה, ואשר אחדים מהם אף אוכלים כיום את לחמו של משלם המסים הישראלי במשרות קונסולריות. אולם אין הוא צודק לגבי למעלה ממחצית הסטודנטים ששרתו בצבא.

באו עיני

תיקו

לקוח נרגז פרץ לביתו של חייט השוק השחור.

"לכל הרוחות, איי זה מעיל תפרתי לי? הלא רק לפני חודש שילמתי לך שבעים לירות תמורתו, והנה הוא כבר הלך לגמ' רי!"

"אז מה אתה רוצה", הגיעו החיט, "גם שבעים הלירות כבר הלכו."

הקורא ישכר שפילג, צה"ל, זוכה בפרס של 1- ל"י (בתקופה שלא ילך).

עם בורגני

אנב רשומתכם על ריבוי החגים הקופוני בארץ הנדומים ל"איבוד עצום של שעות עבודה" (העולם הזה 753). בראוני להוסיף לכם במח פריטים מעיני נים:

מפא"י: פנתה אל מפ"ם להשתתף במשמרות נגד הפנתה השלימים של אירות. השיבה מפ"ם כי תשתתף בתנאי שפא"י תשתתף בשבתות המלא באחד למאי. כך הוצלה הסולידריות הפועלית: מפ"ם שלחה משמרות לשמירה על בניין ההסתדרות ומפא"י התפנתה להגנה על המדינה והדמוקרטיה. בינתיים אבדו בנלל מילות מפלגתי זה מאות אלפי ימיועיתים.

נחמס בניישר, תל-אביב
באם תשתתפנה כל המפלגות במיחות, ייהפכו התיים במדינה שבת אחת גדולה. משאלכם על ענייני המרחב (העולם הזה 754) מדינה בצורה הבולטת ביותר את ערכה של במה בלתי תלויה אשר מעליה יכולות להוסיף דעות דוברי כל המפלגות והזרמים הסוליסטיים במדינה. יחיאל כהן, תל-אביב

...בובה מוחלט של גייר (נרגז), כוחות עבודה (שוכים) וזמן (יקר) של הקוראים...

אליהו בן-יהודה, ירושלים

זה הכל?
האם חתומים האדונים הילאלי, שישאקלי ובורי- ניבה על העולם הזה?

יורם קנטור, ירושלים
...אף כי ההנהלה אינה מוצאת את שמוותיהם ברשימת המנויים, הרי העתקת קטעים בעתוני המרחב מוכיחה שהעתון מגיע.

לריפורטזיה הגדולה שלכם היה חסרון אחד: לא שאלתם אף ימניי אחד את דעתו על הערבים. אני בטוחה אתכם מה יכולים לדעת אנשנים כמו קורלניק, מנה, אמיר וכו' על דברים כאלה?

דוד שרעבי, תל-אביב

...כשנשאלתי את העולם הזה ליר וראיתי ארבעה עמודים רצופים של חומר קריאה נפלא רוחו: הייתי בטוחה שארדם באמצע, אבל כנראה שיש לעתון זה קסם מיוחד או משהו. קראתי את המאמר עד הסוף בנשימה אחת.

רחל אדלה, נתניה
לקורות רחל נשמה ארוכה, כנראה.

אסיראים ומרחב

הנגרל אייזנהאור מבטיח (העולם הזה 752) כי הרוסים ייחסו לצאת למלחמה בכונת תחילה מאי מת המיליונים המקבלים את שלטון הסובייטים בדומיניע עוינת וממכנים להורמנות הראשונה להי נפל ביאושם על השלטון הזר ותומכיו. בעזרת נשק ומנהיגים מוצנחים, יהיו מסוגלים ונלחבים לטהר את ארצם מכל דבר רסי.

ידע הנגלר כי גם בני מצרים ואינדונסיה, טר ניסיה ויוון יתלהבו ויהיו מסוגלים לטהר את ארצותיהם מכל שלטון זר וממנהיגים רשמיים ורים המתערבים במדיניות הפנימית של ארץ המקלט הענקי.

אלעזר בוכני, חיפה

השער

ליאונה קרמו, האקרובטי היפהפיה בת 18 של היירהטרו, לקחה לידה את גליון העולם הזה 750, התבוננה בצילום השער ונתחלתלה. החיורן שכיסה את פניה, התפשט משה משה, עיניה היפות כמעט ויצאו מתוריהן. בתחילה סרבה להאמין למראה, ניצעה בחבר ליצנים ואקרובטים, אותם כינסה לחזרה-להבשה. ליאונה ספקה כף בעצבנות נרעשת, הגשושמה ההחלטה הכללית: נערת השער חשופה הרגלים, הגשנות ידידותיות במרפקה על שכמה של לביאת ענק זועמת, היא בשר ודם ושמה השוויצי: ליאונה קרמו. לבסוף נרגעה

ליאונה, אחר שקבעה בודאות שהיא עודנה בין החיים, תמחה: "אני מוכנה להלך יחפה על חוט תפירה דקיק, מעל המונטבלוק האלפי, ובלבד שלא להקלע לממלכת היער, הייתכן?" היחידי, לו היה הסוד הפלאי גללי וברור: פאול גולדמן, צלם העולם הזה, שביצע תרכיב צילומי מושלם. הפתיע אף את חבריו למקצוע, מהם היו מוכנים להשבע שהיפהפיה והלביאה הן ידיות מלידה.

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך הכיתוב:
דוב איתן
הכתב הראשי:
אהרון דולב

השבועון המצויר לאינפורמציה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב
(ליר תיאטרון "אח"י")
ת.ד. 138, מל. (זמני) 68785
מקלמברקים: "עולמפרס"
משרד המערכת בירושלים:
רחוב דוד המלך (יוליאן),
מול משרד הסעד
משרד המערכת בחיפה:
רחוב חתול 45, חדר 11
טלפון 4661 (46 אח"צ)

היחסים בין העתונות העברית ובין המדיניות הכלכלית-החדשה לא היו גדר אהבה במבט-ראשון. רוב העתונות קידם את פני הכלה באנחה, כדבר הנתון ע"י הסכע. אך שאינו זכאי לתרועות גיל. אולם הנשואין היו בכל זאת מכאיבים: מכח העלתה פי שלושה את רוב ההוצאות של העתונות, הכריחה את העתונים היומיים להעלות את מחירה בשנה האחרונה ב-180% בעוד שהעולם הזה העלה את מחירו, בשנה האחרונה, ב-100%. כתוצאה מכך עומדת העתונות הישראלית כולה בסימן של צמצום, וכמה מערכות אף ניגשו לצמצום חבר עובדיהם.

כמעט כל קוראי העולם הזה התייחסו אל המחיר החדש בהבנה, הבינו שהוא זול יותר, ביחס להיקף השירותים, מאשר מחירו של כל עתון אחר (להוציא את עתוני של הצבא, המופיע בשוק במחיר מגוחך, על חשבון משלם המסים הישראלי). אולם הקורא זכאי, לדעתנו, לדרוש כי יינתן לו המסימון האפשרי תמורת 200 הפרוטות שהוא משלל אותו מדי שבוע לתוך ידו של המוכר בקיוסק.

תכניות ההתרחבות של העולם הזה לא תופסקנה גם לנוכח מכח. להיפך, דוקא החודש נכנסה לתקופה ריאורגניזציה כללית של המערכת, המצרפת שורה נכבדה של כוחות חדשים לחבר העורכים ומבטיחה הרחבה ניכרת למדי של שרותיה.

הצעד החשוב ביותר באירגוניזציה זה הוא הקמת שני משרדי-ידעות אזוריים בחיפה ובירושלים. בני ירושלים וחיפה, שרצו בהתערבות העולם הזה במאורע כל שהוא היו נאלצים, עד כה, לפנות למערכת המרכזית, בתל-אביב, וזו היתה מעבירה את הפרטים לסופריה העירוניים. מעתה יוכלו לפנות במישרין למשרדים המקומיים, יוכו שם לתשומת הלב הראויה.

את מנהלו החדש של המשרד הירושלמי אין להציג לבני העיר: דוד רובינגר, הצלם הראשון, חוזר לעיר שערך להגן עליה, בימי המצור, כמפקד מחלקה קרבית. ואילו חיפה תצטרך להסתפק בטוראי פשוט אך לא חסר-עבר: נתן ריבון, מצעירי החברים במערכת, היה בן 16. כשהתגייס (על סמך תאריך לידה מזויף) לצה"ל, עבר את המלחמה כטוראי, ניסה אחר-כך להפך טייס קרבי ובהיכשל נסיון זה עבר לים. הפך מלח כשיר על סיפון אניית משא. בני חיפה ראו את תוצאות עבודתו בשעת המרד הגדול על הים. כשנתן עזר ל- מערכת להיכנס לעובי הסורה, לעלות על כל עתון אחר בגי- לוי הגורמים הנסחרים שגרמו לסערה הגדולה.

את תפקידו של דוד רוביני- גר כצלם ראשי תופש אדם שגם איתו אין צורך להציג לקוראי העולם הזה: פאול גולדמן, צלם העתונות הראשון בישראל, צלם צבאי הבריטי, שנפצע קשה בקרב על טוברוק, כשניסה לצלם התקפה אווירית ונפצע ע"י פצצה, ציג השבועון האמריקאי לייף בארץ-ישראל משך שנים רבות. תעלולי של גולדמן, שהיה מופיע בדייקנות של שערן שעה קלה אחרי כל פעולה של אצל או לח"י בימי המחתרת, מסתגן גם במקומות החמים ביותר דרך קווי הצבא הבריטי (לעתים קרובות בליות יעקב גל המנוח) היו זה מכבר לא גדה בחוגי חותיקי המקצוע. כדי לאפיין את האיש, די לאמר שעל אף היותו הראשון בין צלמי-העתונות בישראל, לא השכיר את אמנותו מעולם לצרכי תעמולה, לא של הקרנות ולא של מפלגות, ראה מאז את תפקידו להביא את האמת לעיני הקהל.

חבר חדש אחר של המערכת גם הוא אינו נמנה עם הצעירים ביותר, צבי שש, שיתפוס מעתה מקום בולט במ' דור במרחב, גדל במצריים. עד 25 שנה בעתונות המצרית, היה עורך משנה של עתון הוואפד "לה פאטר" ועורך הע' תון המצויר "אימאג" ראיין את גאנדי, ברנדט שו, אנדרה מורואה וששה מלכים ומלכים-לשעבר. משך זמן מה היה מזכיר פרטי ("אירופי") של שר מצרי. כחבר פעיל של מפלגת הוופד הכיר אישית כמעט את כל המדינאים המצריים, אולם דבר זה לא נמנע ממנו. בשעתו, מלהצטרף לבריתה, להיחשד כתבר אצל ולכלות שלוש שנים בסרפנד, לטרון רמלה, אריח- ריאה וקניה.

בזמן הזה אין איש יכול להרשות לעצמו לחתר על אינ- פורמציה מדויקת, כוללת ואובייקטיבית. בהשתדלו לספק צורך אמתי זה, ישכלל וירחיב העולם הזה את שרותיו גם בשעת החמרתו של המצב הכלכלי במדינה. ערך הכסף עולה במדי- גה, אנו מקוים שערך שרותינו יעלה יותר.

לוי אבנרי

שנים אוחזים ביד

אי ש'סוד המעלה
נימין ואיש חולתא
ושמאלו היו עוד את-
מול שכנים טובים.
אולם לפתע פרצה
"סערה בביצה", הא-
שמות מרות ואיומים
בשפיכת דמים ממל-
אים את חלל האויר
על פני האגם השקט,
פקידי הממשלה וה-
קדן-הקיימת לוחמים
זה בזה בשצף קצף
ורוב מפלגות היישוב
הוזעקו למאבק - המ-
אבק על הדגים אשר
העיר רעבה להם
והמתרכזים עתה ב-
שפע באגם ההולך
וקטן עקב הייבוש.

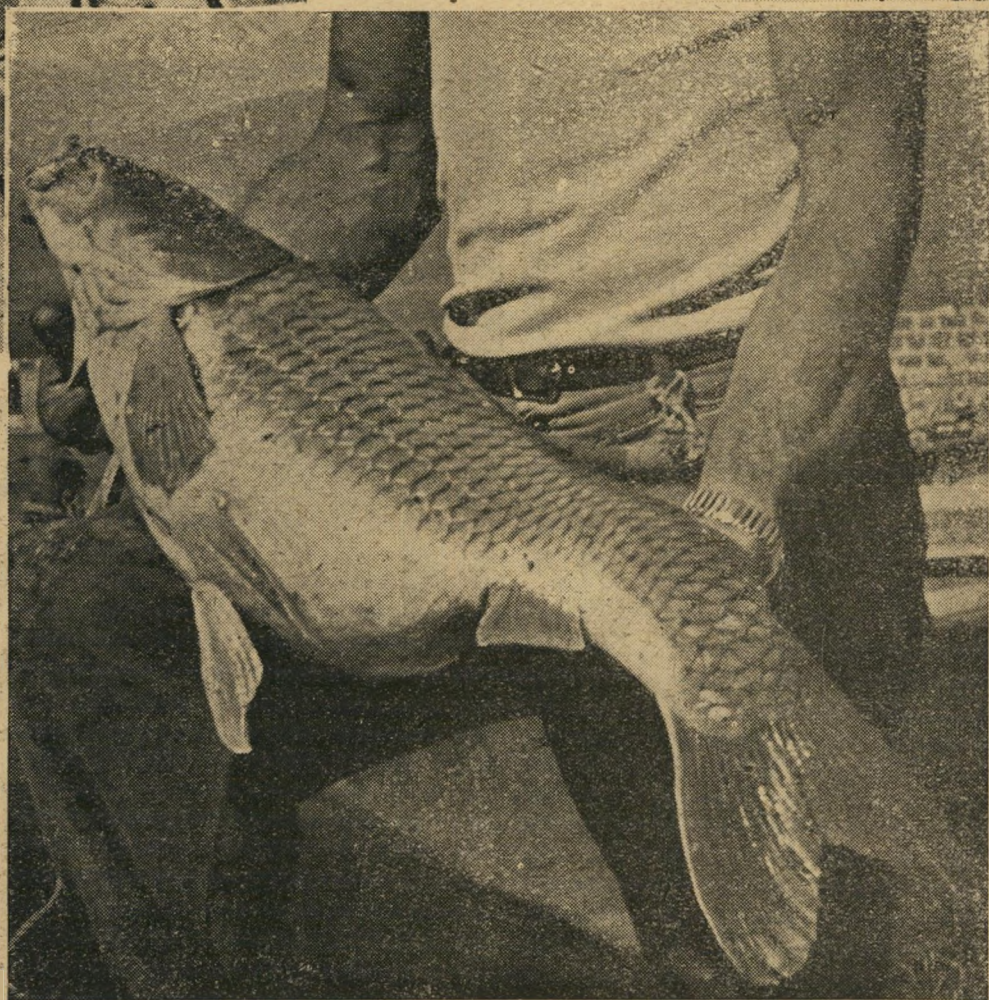
אל החולה נעפילה,
את ביצותיה נייבשו...

לפני 70 שנה, שנים רבות
לפני שבני העליה השנייה
באו לארץ והביאו עמם
רעיונות מוזרים על קבו-
צות וקיבוצים, עלתה קבוצה של
אכרים אל חופו המערבי של אגם
החולה. הקימה את המושבה יסוד-
המעלה. האכרים לחמו מלחמת גיבור
רים בקדחת שרבצה על הארץ, רבים
מהם ניספו. אולם בעקשנות איכרית
נאחזו בצפורניהם באדמה, הקימו
עליה משקים פורחים.
עברו שנים, פני המושבה לא הש-
תנו גם במרוצת הדורות. בנים תפ-
שו את מקום האבות, חרשו את ה-
אדמה, אחדים גם עברו לערים, שם
היו החיים תוססים יותר. הנתיבים נש-
ארו בלתי צבועים ברובם, הריהוט
דל ומיושן. הצעירים, בני איכרים
טיפוסיים, ישבו בערבים על חוף ה-
אגם היפהפה. רק ובר אחד לא עלה
על דעתם: לדוג בו. והיתה לכך
סיבה: עיקר הדייג היה בידי הער-
בים, מחיר הדגים היה זול ביותר,
הדייג לא היה כדאי ליהודים.

אנשים הרוצים לדוג באגם, זקוקים לזכיון. התורכים היו מוסרים זכיון זה כל כמה שנים
לקבלנים ששילמו עבורו כדון. כשבאו האנגלים, מסרוהו קבועות למשפחה ערבית-סורית, משפחת
חורי, שהיא מצדה מכרה אותו לחברת הכשרת הישוב. החברה חיפשה גוף חלוצי שיפתח את
הענף החדש.

לפני 15 שנה נמצא המועמד שחולל את המהפכה. גרעין של חנוער העובד, שעבר הכשרה
בגליל העליון, התלהב לגוף המיוחד במינו של האגם (שהוא כ-80 מטר מעל לפני הים),
החליט: אנו נהיה דייגים. הצעירים התנחלו אף הם בחוף המערבי של האגם אך מחוסר אדמה
משלהם התארחו תחילה אצל איכרי יסוד-המעלה. הקימו אחר כך מחנה משלהם שהפך את צעיר
למושבה, בלתי נפרד ממנה. הם התחבטו כיצד לקרוא למקום החדש, בחרו לבסוף בשם ארמי
תלמודי: חולתא.

קרפיונים וטיפוסים חדשים. הקיבוץ החדש (השייך לקיבוץ המאוחד, והנהו כיום
דומפלגתי) הטיל את עצמו לים במלוא המרץ. מחוסר אדמות משלו, לא היה דבר שיסחיו מן
האגם. מדי שנה עלתה התפוקה, מכמה טונות בודדות בשנים הראשונות ל-170 טונות בשנת
1951. היה זה יכול הגדול כי שתיים מן היבול בשטח דומה (14 אלף דונם) בים כנרת, ולדברי
המומחים של חולתא, יכול הגדול פי עשר מן המקובל באגמים דומים בארצות אירופה.
אנשי המשק הכניסו לים קרפיונים, ששגשגו בו, בנו מזה, שלחו אנשים לחוף לארץ להשתלמות
בדייג, ניסו שיטות חדשות. אולם עיקר הצלחתם היתה: גיבוש טיפוסים חדשים של דייגים

עברים, אנשים שלא ראו בדייג מלא-
כה ככל שאר מלאכות המשק, אלא
יעוד הנוחן להם סיפוק. אנשי
חולתא הגיעו לחופי הים התיכון
ואילת, הפכו כמעט שם גרף לדייג
עברי.

כיתת רוכאים התקיימה. לא
ייתכן כמעט ניגוד פסיכולוגי גדול
יותר מאשר הניגוד בין אנשי יסוד-
המעלה ואנשי חולתא. אנשי יסוד-
היי ונשארו איכרים, כבדי הליכות
במקצת, שוקדים על שמריהם. שם
רניים כאיכרים אמיתיים בעולם כולו,
צברים ואבות לצברים. ואילו אנשי
המשק היו קיבוצניקים אמיתיים,
תוססים אף למעלה מן הרגיל, כולם
צעירים, בני תריסר גלויות (עם ייצוג
ניכר של בני דמשק, עיראק ופרס),
בולטים בין מארגני עלייה ג' ומארג-
גני התנועה החלוצית מחוף-לארץ
(בעיקר במרחב), כשם שבלט חלקם
של אנשי יסוד במשטרת היישובים
יבהגנה המקומית. בכל זאת חיו
שוכני החולה בשלום. אי אפשר לה-
גיע לחולתא מבלי לעבור את יסוד,
כי הגבול בין שני המקומות מטוש-
טש.

עד שקרה לכני עשר שנים מקרה ראשון שהפך את האחוזה: כמה מבני הדור השלישי של
אנשי יסוד רכשו סירת דייג, הורידוה לחולה. מספרים הם: חולתא שלחה כתת אש, מזוינת
ברובים, החרימה את הסירה. אולם אנשי יסוד לא רצו בסכסוך, מסרו את העניין לבוררות ועד
הגוש, שהיה שמאלי, פסק לטובת חולתא. אנשי יסוד נכנעו, לדבריהם מפני שהבינו כי לחולתא
היתה אז זכות מיוחדת על הדייג, כיוון שלא היו לה אדמות ביבשה.
למעשה ביצבץ הסכסוך כמה פעמים. לדברי אנשי חולתא ניסו בני האיכרים לדוג באגם
מדי פעם, כשעקומת מחירי הדגים עלתה בשוק. אולם מדי פעם פסקו מוסדות היישוב לטובת
חולתא ואנשי יסוד חדלו לדוג - או שדגו בסתר.

על כל פנים: הסכסוך הקטן חוסל, הרוחות שקטו. השלום ירד על החולה.
דגים בכובע. עד שנסתיימה מלחמת העצמאות. הערבים סולקו מחופי האגם, דייגיהם
נעלמו כליל (האגם כולו הוא שטח ישראלי, היה קודם לכן שטח פלשתינאי, רשום כגוש מס' 13033 חלקה מס' 4. גבול המדינה עובר 200 מטר מן החוף המזרחי). ולפתע התעורר בכל
חמתו סכסוך על חיים ומוות בין חולתא ויסוד-המעלה.

הסיבות לכך היו רבות, החלו ברוח, נסתיימו בחומרי. המלחמה השפיעה
על אנשי יסוד: הם היו בצבא, אחדים מהם הפכו מפקדי מחלקות ופלוגות,
עברו על פני הארץ עד לנגב. הם חזרו כשנפשם תוססת, מבקשת לפרוץ
את המחנק השמרני של המושבה העתיקה, יוצאת לקראת תפקידים חדשים

שישנו את האוירה.

אנשי חולתא זכו לאדמות נרחבות, חלקן יהודיות, חלקן נטושות. זכר זה השפיע גם הוא על אנשי יסוד, שתבעו התרחבות. ובעיקר: הדג החל להיות עסק מכניס. הישוב רעב למזון, מחיר הדגים הטריים עלה ועלה. הקרו הקיימת, שקיבלה את הזכיון לפני שנה מידי חברת הכשרת הישוב, החלה הוגה בתכניות נרחבות לייבוש האגם על ידי העמקת נתיב הירדן מדרום לו, אשר סתימתו על ידי סלע ענק בתקופה קדומה גרמה, כנראה, להתהוות האגם.

כתוצאה מהתחלת היבוש החלו פני האגם יורדים, צפויה לו הקטנה הדרגתית, שתגרום למשך שנה-שנתיים להגדלה רבתית של הדיג בשטח מצומצם, כי אפשר יהיה "לדוג דגים בכובע". אולם אחרי פרספורטיזם ומני זה יבוא דלדול הדרגתי של הדגה, בגלל העלם מקומות ההטלה בשטח הביצות אשר הדגים רגילים להם. יחד עם מקומות ההטלה ייעלמו גם צמחי הביצה המהווים מזון עיקרי לדגים.

עורבים ובני איכרים. אנשי יסוד דרשו את חלקם באגם. הם הלכו לממשלה, המוציאה את רשיונות הדיג, קיבלו רשיון לדוג במים העליונים, אלה הן הביצות, אשר משך תקופה מסוימת בשנה, עם עלות המים, מתחברות עם האגם — ואז עוברים הדגים אליהן, מתמעטים באגם עצמו. אך כשבאו אנשי יסוד לחדש את הרשיון נות נתקלו בסרוב מוחלט מצד יהודה רותם, ראש מחלקת הדיג של משרד החקלאות, איש קבוץ קיסריה, שטען כי הרשיונות הוציאו בהעדרו ונגד רצונו. טען רותם: האנשים הללו מוציאים רשיונות כאלה לערבים כדי להצר את צעדי היהודים, אולם למעשה שייך שטח הביצות לאגם ועל מחלקת הדיג לדאוג בראש וראשונה לאנשי חולתא, שפרנסתם על האגם.

תשובה זו הרגיזה את אנשי יסוד, שנפגעו במיוחד ע"י ההשוואה לערבים. אמרו הם: עתה נילחם על הכל, נדרוש לעצמנו חלק שווה בכל זכיון החולתא.

גנינה בבית-הסוהר. מאז החל מאבק כללי. כ-20 מאנשי יסוד הצעירים, ביניהם

עולים חדשים שנקלטו במושבה, הקימו קר אופטימי בשם רשת, רכשו סירות פח ורשד תות יקרות, דגו בלי רשיון. פעולה בלתי חוקית זו לא נעלמה מעיני השלטון, ששלח שוטרים ואסר אותם. השור פט הטיל עליהם קנס, דרש מהם לחתום על ערבות להתנהגות טובה. בני האיכרים סרבו לחתום, בידעם שיפרו את החוק שנית, הלכו לבית-הסוהר בבית-שאן (שם נטעו גיד נה), כשיצאו, הלכו שוב לדוג, הגישו בני תיב לקרו הקיימת בקשה לרשיון.

דם וקדחת. המניעים שהניעו את בני האיכרים לפנות אל הים נראו באור שונה למסתכלים השונים.

קרא גדולטר, ברוגו: „הורינו והורי הורינו מתו בקדחת כדי לכבוש את החולתא. האגם שייך לנו, ועליו לא נותר. יש באגם מקום למכיר לכולנו, ויהיה זה עוול כלפי המדינה הרעבה למזון אם ייסגר כדי לספק את התאוות המונופוליסטיות של הקיבוצים השמאליים. כל זמן שלחולתא לא היו אדמות, ישבנו ושתקנו. אבל עכשיו יש להם אדמה בשפע, יטפלו הם בה ויתנו גם לנו מקום במים!“

אולם מולקה, מנהיג הדייגים של חולתא, רואה את הבררים בצורה אחרת לגמרי. אומר הוא: „אנו דגנו בחולה כשהיתה זאת מלאה קשה ולא מכניסה. אנו דגנו ביום וב"לילה, בשרב ובגשם. חברינו נהרגו במלחמה על הדיג. עתידנו לוטה בערפל, כי עם ייבוש החולה מאיימת עליה על כל הענף הזה. אולם בני האיכרים, שלעולם לא קשרו את גורלם עם האגם, רוצים עתה לספסר, כשהדיג הפך פתאום לעסק מכניס למשך כמה חודשים, בגלל צמצום הדגה בשטח קטן. אין מקום בחולה לשתי קבוצות דייגים. הדבר אינו אפשרי, כי האגם הקטן הוא יחידה אחת, הזקוקה לתכנון אחיד, לניצול אחיד. עובדים נוספים לא יגדילו את התפוקה. אפשר להגדיל אותה רק על ידי שכלול השיטות, ואם נשכלל את השיטות, האם לא מגיע לנו להיהנות מזה, במקום לתת זכות זו לאנשים שמשך שלושה דורות לא עשו ולא כלום למען הדיג בחולה, אך שיש לכל אחד מהם 300 דונם אדמה פוריה על חוף האגם?“

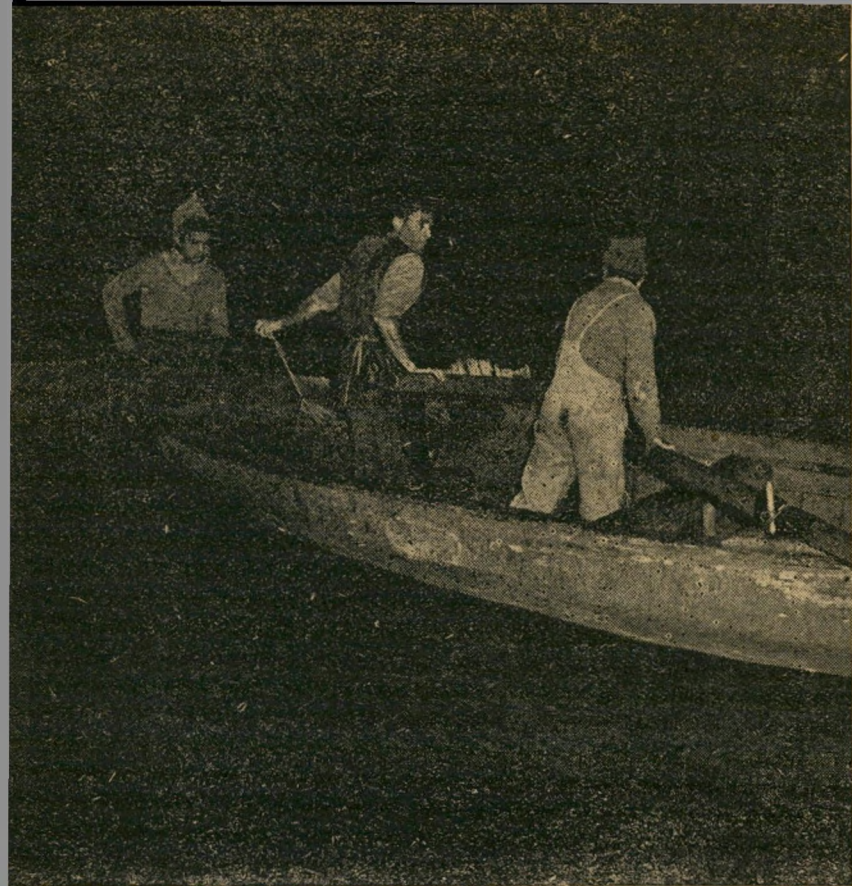

דייגים בחשמל:

אנשי חולתא שלחו את פטר, חברם, לאירופה, ללמוד שיטות דייג חדשות. אחת השיטות שהביא עמו היתה שיטה זו של דייג באמצעות החשמל, במים רדודים: גנרטור המורכב על הסירה מחשמל את המים בקוטר של שני מטרים. כל הדגים בקוטר זה מהוממים, נכנסים בעצמם לרשת. עבודת הדייגים, העומדים במים עד ברכיהם, קשה. התפוקה היומית: 100 ק"ג.

דייגים במחתרת:

כמו בסרט קולנוע רומנטי יוצאים בני יסוד-המעלה למלאכתם הבלתי-חוקית, בין קני הסוף הגבוהים, שקועים עד למתניהם במים, לבושים בחליפות גומי מיוחדות המגיעות עד לצוואר. בכל זאת תפסו השוטרים (שהובאו ע"י אנשי חולתא, כפי שטוענים בני האכרים) כמה מן הדייגים לפני זמן מה, הביאום למשפט.

רשת במים עליונים : בתקופה מסוימת בשנה גואים מי האגם, מתחברים עם מי הביצות המנותקות בשאר עונות השנה. בתקופה זו חמים המים בביצות אלה יותר ממי האגם, והדגים הרגילים לקור — בעיקר אמנונים ושפמונים — נושטים את האגם ומתגוררים בביצות. בתמונה פורשת קבוצה של בני יסוד'המעלה, ביניהם שני עולים חדשים, את רשתה.

הנקודה השלישית. כשהגיעה הי מלחמה לפני המוסדות, ביצצה נקודת השקפה שלישית, שבאה לעזרתם של אנשי יסוד : הישוב זקוק למזון. אמרו פקידים בקרן הקיימת ובמשרד ראש הממשלה : מה שהיה היה. עכשיו יש מצב חדש, והקרן הקיימת לא תפספס בעברה של חברת הכשרת הישוב.

אך הדעות נחלקו. כיוון שראש מחלקת הדיג, יעקב רותם, הוא בעצמו איש הקיבוץ המאוחד ואיש מפ"ם, לא יתחשבו ביותר בדרישה שלו, אולם גם מומחה אחר, יעקב כץ, מסר חוות דעת לטובת חולתא. נתמנתה מעין ועדת בורר, רות, מורכבת מאיש הסוכנות, איש קר בוך כנרת ואיש המועצה החקלאית (של האזרחים), שמטרה פסקדין של רוב לטובת יסוד. מסקנתה : יש ליצור רשות דיג אחידה, בה ישתתפו אנשי חולתא, אנשי יסוד, ואנשי הקרן הקיימת. הרשות לא תקפה את חולתא, אך תתן זכות שווה ליסוד. אולם אם תרד התכופה ב" עתיד עקב יבוש החולה, למטה מתפוקת חולתא משנה שעברה, יבטלו את הזכויות שניתנו לטובת יסוד.

לא ניכנע לסחטנות. הסיבוב הי אחרון, המכריע, אינו נערך על חופיו הירוקים של החולה, אלא במשרדים אפורים. כי עתה נטוש הקרב בין פקיד הקה"ל, ובין מחלקת הדיג הממשלתית. הלוחם העיקרי הוא יהודה רותם, המנהל גבה-הקומה והצעיר (32) של מחלקת הדיג, התומך תמיכה בלתי מוגבלת בחולתא. טוען הוא : "פקידי הקרן הקיימת נכנעו ללחץ פוליטי מפלגתי, אינם מבינים כלל את הצד המקצועי. מחלקת הדיג אינה בעי מונופולים. להיפך, בים כנרת לחמה נגד הקיבוצים שדרשו זכות יחידה לעצמם. אולם החולה הוא אגב קטן, ואסור להכניס בו דייגים רבים מדי, כשם שאסור לזרוע זרעים רבים מדי בשטח קטן. לוא אפשר היה לדוג יותר, היו אנשי חולתא עצמם דגים יותר. להגדיל עתה את מספר הדייגים, שעה שהאגם הולך וקטן, זהו מעשה מגוחך. אנחנו לא ניתן את ידנו לזה. אנחנו לא ניכנע גם לסחטנות, להעמולה ולתכסיסיים מפלגתיים."

אנשי האגם עצמם מחכים להחלטה הי סופית בקוצר רוח, כשאנשי יסוד ממשיכים בניתיים לדוג בלי רשיון, בטוחים שיזכו, ואילו אנשי חולתא משמיעים איומים קודרים, מבטיחים שהעניין לא יעבור בשקט גם אם השלטונות יאשרו את פסק-הדין נגדם. "ידענו להתגונן ב" פני הממשלה הכריזית, ידענו להתגונן בפני הערבים, נדע גם להתגונן בפני אנשי יסוד. הדיג הוא חיינו, ועל חיינו לא נותר בלי קרב!"

מבטיחים אנשי יסוד : "הם (אנשי חולתא) מאיימים בשבירת דמים כדי להפחיד את המוסדות!" אך כשהתפורר ענני החורף מעל לאגם החולה השקט, ירדו עליו עננים מבשרים רעות.

הצדדים הלוחמים

מוטה, איש חולתא, עולה חדש מפרס (ימין) מוביל בסירה תו את הדייגים למקומותיהם, שעה ש" אליעזר גדולטר (ש" מאל), יליד הארץ, מנהיג קבוצת הדייגים של יסוד'המעלה מספיר בחדרו את טענות אנשיו. גדולטר, לשעבר איש משמרת היישובים, היה מס'מס בהנהגה לפני המלחמה ומפ" קד'פלוגה בחיל הי שריון של צה"ל, נמנה עם חמשה בני יסוד'המעלה שישיבו 10 ימים בבית הסור הר של בית-שאן.

לחוף מהפכני חדש. פתרון: מאחר שתכנית המכסמים (איתלות אמיתית של המדינה) אינה אפשרית אלא אחר שינוי פני הדברים בעולם, יש לקחת בינתיים את הכסף האמריקאי, אולם להשתמש בו כך שאפשר יהיה באחד הימים להינתק מאמריקה. פתרון מאכ-

אך מלבד יו"ר אהוד במיוחד ומעשן סיר גארים ללא הפסק (אמר מסגן דברי הכנסת, אביגדור המאירי: "שפרינצק הוא, איש ירי" חו" — סוגר ומסגר בסיגארים!" סיפר חבר הוועד הפועל הציוני: אני מוכן להשבע ש" כבר ראיתי בחיי סיגאר בלי שפרינצק, אבל

יצחק זי"אב ונספחת העתונות א. ברקאי, בפאריס
בן גוריון דיבר אתי על העבודה

זב במקצת, כשהוא בא מפי קבוצת צעירים שגילם הממוצע מתחת ל-25, ושיצאו לפתוח דף חדש בתולדות המדינה.

מנגנון

"לי אין סבלנות לחכות!"

כאשר החליטה האסיפה הכללית של מתי יישי מגדאל לפני כעשרים שנה לבחור בועד המושבה, הוכרחה להודות בחיוניותו של יצחק זי"אב, בן המתיישב הצעיר, שי- נתה את התקנון האוסר בחירתם של מועמדים למטה מגיל 25, בחרה בן לועז. אך זמן קצר אחרי כן התחרטו המגדאליים (טענתם: הו- עדה בטלה, כל ההחלטות מבוצעות אוטו- קרטיט על-ידי זי"אב), החזירו את התקנון על כנו.

כניסה לרגע. משקפיו עיבהמסגרת, אותם הוא מסיר לעתים בתנועה מחושבת, פניו המנומנות ומבטאו הרוסי המהדהד למרחוק, אינם הפרטים יוצאי הדופן היחידים בהו- פניו של יצחק זי"אב בן ה-45 ואב שני באי- נים, המסכימה העיקרית להנחה זו היא אש- תו דבורה (יושבת-ראש המועצה האזורית לתעופה), המעידה על כושר עבודתו הבלתי- רגיל של בעלה, לו היא נפלה קרבן ראשי. הסברה: "האיש הזה עובד כמו פראדום". קם בשש והולך לישון כמה שעות לפני-כן. נזכרת דבורה זי"אב: בשעה 9.30 של אחד הערבים, בתקופת הבתולים של הבוקר בו- עבד זי"אב שנים רבות כמזכיר מערכת, חזרנו יחדו מקולנוע, כשעברנו ליד מערכת הבוקר, אמר זי"אב: "אני נכנס רגע לראות מה נש- מעי" הוא יצא בשלוש לפנות בוקר ומצא אותי ישנה על המדרגות.

בגלל מצפון. למרות שיצחק זי"אב היה חבר הגנה ותיק, הואשם ערב מלחמת העצמאות ב"כתיבת מאמרים טרוריס- טים". הסברו: "אהדתי את אצ"ל — ראיתי בו תנועה עממית נרחבת". משהחלו הגיוסים לצה"ל, הרכיב דוד בן-גוריון את משרד הב- טחון, לא שכן כלול את זי"אב כחבר בית- הדין העליון לענייני גיוס, שכלל בין השאר טיפול במשתמשים. נזכר זי"אב: "פעם לא ישנתי בגלל מצפון". הוא שלח תל-אביבי ש- הברית את בנו חייב-הגיוס לחוף-לארץ לשני חודשי מאסר.

בסתיו 1948 שיגר ראש הממשלה מנשר אל אגודת העתונאים, תבע ממנה אדם שית- אים לקשר בין משרד הבטחון ונציגי העתו- נות. יצחק זי"אב ששימש אז דברה של מפלגת הציונים הכלליים וראה בפוליטיקה מקצוע, נבחר ברוב גדול. אותו הוא מסביר: "זו היתה תוצאה של המלחמה הפוליטית שלי, בה תטפתי תמידית להמנונות משנאת הזולת בפוליטיקה מפלגתית".

כאשר נקרא אל בי. ג'י. לנכס לאוירת מס- תורין: "בחרו האפל דלק נר דועך, אנשים דיברו טלפונית עם פריס ובן-גוריון דיבר אתי על העבודה".

מעולם לא ראיתי שפרינצק בלי סיגאר (!) יש בכנסת דבר מה נוסף, נסעת של חבריה. אחד מהם היה הפרוגרסיבי ד"ר ישעיהו פרדר, שהרבה בנטיעות עקב תפקידו כמנהל רסקו (חברה לבניין ושיכון). בישיבת הסיעה ציטט אותו אחד הח"כים, הזכיר: "הנה, ד"ר פרדר, בביקורו האחרון בארץ, אמר..."

לפי הסכמת כל המבקרים, המעשה הנאה ביותר המובא בבין הפטיש והדוכן הוא מע- שה בח"כ מפא"י אריה שפטל שהפך ראש עיריית ראשון-לציון: בהתיישב שפטל על כסאו בישיבת ועדת הכספים ניקל במסמר וקרע את מכנסיו. מייד שלח פתק למזכיר הכנסת: היכול אדוני המזכיר להראות לי סעיף בתקנון הכנסת שחבר כנסת הרוצה לשבת על מקומו חייב לבדוק (אותו) קודם. אם אין סעיף כזה, נא להחזיר לי את הנקו- תשובת רוזטי: היכול אדוני להראות לי סעיף בתקנון שחבר כנסת חייב לבוא לישיבת הועדה במכנסים?

מפלות

השבעה מעשיכים למרוד

כששבעת החברים של חוג הסטודנטים ה- מפ"מי באוניברסיטה העברית החליטו למרוד במפלגתם, נכנסו לנישואי-נוחיות עם דוד ליבשיץ, מתוך אמונה כי ליבשיץ יקח עמו חלק חשוב של אנשי "לאחרות העבודה" (העולם הזה 751). אולם כשנתברר כי נסיון הפיגוע של ליבשיץ נכשל, כיוון שלא עלה בידו לחתור חתיכה גדולה מן העופה ה- מפמ"ית, הגיעו השבעה לידי מסקנה כי י- שאי-הנוחיות שוב אינם נוחים. הם התפלגו מן הפלג המפלג.

מאחר שאין החוג מעז לגשת מיד למטרות האמתית — להקים מפלגה חדשה — הסתפק בתכנית צנועה יותר: להוציא לאור ירחון רעיוני, שיספיק לאידיאולוגיה חדשה. כשלב ראשון הוציא השבוע חוברת קטנה, המכילה 20 עמודים מודפסים במכונה הכפלה, ללא ציון מוצא, אך תוך כדי הערה ש"החובבת משקפת אמנם את הדעות הכלליות שגובשו בחוג, אולם האחריות הישירה נופלת על מ- ברי החוברת". המחברים: מרדכי נסיהו, ל- שעבר חבר המפלגה הקומוניסטית העברית, חגי אשר, לשעבר חבר לח"י.

"אכזבה, מבוכה, תהייה, אלה הם סימני מציאותנו בשעה זו", קובעים שני הצעירים, מוסיפים: "הרגשת התלות בנים... היא ה- מונחת ביסוד האדישות, הציוניות והשחיתות השוררים בקרב חלקים רבים של העם וה- נוער". התרופה, לדעתם: אי-תלות בגוש ה- אמריקאי הקאפיטליסטי ובגוש הסובייטי, ש- בגד בסוציאליזם והקים משטר של עריצות. יש לחתור לקראת הקמת גוף שלישי בעולם, שתגבש סביב לסוציאליסטים האירופיים מ- סוגו של אניורין בוזאן הבריטי. אולם אחר ששיפו מאחוריהם את הגשרים המפ"מיים והמפא"יים, אין השבעה מגיעים

תו במועדון התעופה של גינואה. אמר הגנרל: "כל עוד שולטות בנות הב- רית בים התיכון, אין עניינו אבוד, גם אם תנחלנה תבוסות בשאר חלקי העולם. אולם אם ים אדיר-חשיבות זה יאבד, שום דבר לא ימנע את התמוטטות ארצות הים התיכון ואב- דן חלק גדול מאפריקה!"

אם תיפול איטליה לידי האויב, יצליח זה לבתר את הים התיכון, בני-בריתנו במזרח (תורכיה ויוון) יבודדו, כל ארצות המזרח ה- תיכון, בעלות העושר הטבעי (נפט) תאבדנה לנו בלי כל ספק, ואפריקה תהיה נתונה בס- כנה.

שום נצחון במקום אחר בעולם לא יפצה אותנו על הפסד נורא זה."

הכנסת

אקוסטיקה בינלאומית

במסיבת רעים אחת גילה מזכיר הכנסת, משה רוזטי, יכולת סיכום מהירה. הסביר המזכיר לילד לונדון: סגני, אשר צידון, מג- לה כוח יצירה גדול. בזמן עבודתו בכנסת נולדו לו שני ספרים וילד אחד. אחר שספרו הראשון של צידון, הכנסת, בו תאר את סדר פעולתה, אול מן השוק, יש להניח שגם השני, בין הפטיש והדוכן, י- ילך בעקבותיו. כי לא לחינם אמר זלמן און (מפא"י) על אולם הכנסת: "אולם זה יש לו אקוסטיקה בינלאומית!"

דברי הבידחות, החידוד, אמרות הכנף וה- הברקות של 120 חכ"י הכנסת הראשונה עזרו, בשעתה, להפיג במקצת את חומרת ה- התנצחויות המפלגתיות להעלות חיוך קל על פני הנוקשה שביריבים הכנסתיים.

כי צידון סבור ששעה שהפטיש של היר"ר שוב אינו עוזר והח"כ שעל הדוכן סוב אי- נו מצייח, מן הראוי להשתמש בנשק יעיל (וקטלני) הרבה יותר: ההומור. עובדה המו- כחה, ללא ספק, ב-407 קטעי הקלט הציוני. "איש יריחו". בכנסת הראשונה בלטו משה סנה, מנחם בגין, דוד צבי פנקס וד"ר יוחנן באדר כיוודעים להשיב דבר, יוסף שפרינצק כיותר מרבה לעשן סיגארים ומבין עניין ואברהם אלמליח כמתקן שגיאות דק- דוק לכל (ובם לנאומיו הערביים של תופק טובי). שאר הח"כים הצטיינו, במיוחד, בה- רמת ידיים לפי הוראת מרכז סיעתם. עם גמר הדיון על אחד התקציבים השנ- תיים התחיל היר"ר בהצבעות. כשגמר את צד ההוצאות ועבר לעניין ההכנסות, שאל: "מי נגד?" ענה ד"ר באדר (חירות): "משלם המסים!"

וכשב. ג'י. הרבה להפסיק את מנחם בגין באחד נאומיו, לא טמן זה ידו בצלחת, ידע מה להשיב: יודיין נא אדוני במעט סבלנות, סוף סוף הוא צריך לסבול רק מנאומי, ואילו אני חייב לסבול גם מפעשיו!"

כשסיפר דוד צבי פנקס, כיו"ר ועדת ה- כספים של הכנסת הראשונה שמשאל אחד גילה ששר הקיצוב והאספקה (דוב יוסף) הוא אהוב השרים לא התאפק משה סנה, העיר: "נה, האפשר לסמוך על משאל עמי?"

* בין הפטיש והדוכן (195 ע') — אשר צידון — הוצאת אחיאסף.

העם

לשווא הוריקו הרים

כל בעלי המכוניות בערים החליטו לחוג את ליל הסדר בבתי זולתם. או כך, לפחות, היה נדמה לאדם שיצא לרחובות בשעה 11 לפני חצות, ראה את אלפי המכוניות, ביניהן כל המוניות הראויות לשימוש מצטופפות כנף אל כנף.

במדינה, בה פוחתת השפעת הדת, גשאר טכס הסדר איתן וחוק. למאות האלפים מע- לה הוא חזיונות ילדות, הנראים משום מה בדמיון מאושרים משהיו במציאות. אפילו הכופרים הקיצוניים ביותר לא יכלו לסתום את החלל, נאלצו להמציא טכס-תחליף. ה- דוגמה הבולטת: הגדת הפסח של הקיבוץ ה- ארצי (השומר-הצעיר), מצוידת לפי מיטב הכללים של הציור החדשני ויונת השלום ה- מפורסמת של פאבלו פיקאסו ("היונה העושה בום"). המתאמת את מסורת הדורות לתע- מולה הפוליטית המודרנית, מסתכמת בפ- סוק: "שים שלום ופרוש סוכת שלום על ישראל ועל העולם כולו."

ואילו מסורת אחרת מתנוונת, ביום הרא- שון של פסח, היום המסורתי של הטיולים, שקטו כבישי הארץ, מעטה התנועה גם בכ- בישו עמק יזרעאל. רוחות הסתים, שהביאו עמהם עננים אפורים אשר השתירו את ה- שמש כל כמה דקות, עשו יד אחת עם ממ- שלת ישראל, אשר בייקרה את מחיר הבגנון הפכה גם טיול קטן להוצאה רבתית. וייתכן שפעלה גם סיבה נפשית עמוקה יותר: לא החתיקים ולא העולים החדשים, שהפכו לפ- ני חודש רוב במדינה, לא גילו עוד עניין בהרים המוריקים ובגאיות שופעי הפרחים של ישראל, שהם יפים בחודש ניסן יותר מאשר בכל עונה אחרת בשנה.

מדיניות

ההפסד הנורא

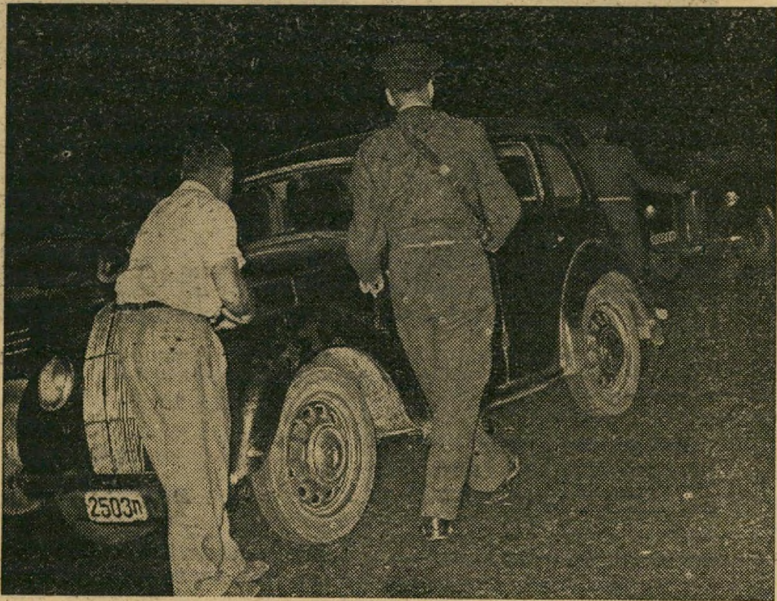
כשנסתיימה מלחמת העולם השנייה, גברה בבריטניה הגדולה אסכולה צבאית שמענה: לא כדאי להתחיל במזרח התיכון. נימוקי ה- אסכולה, אשר בראשה עמד הפרשן הצבאי ה- מהול קפטן לידלהארט: הנפט של המזרח התיכון יהיה בטוחה הראקיסות הסובייטיות, תעלת סואץ נתונת בנקל ע"י מפציצים סו- בייטיים. מוטב להפיק את המרחב, להתרכז על הגנת אפריקה המרכזית (קניה-קונגו). אחת התוצאות הבולטות של קו זה: דעת הבריטים שלא כדאי ללחום מלחמה טוטאלית ביישוב הערבי ע"י הפצצת ערי הגדולות, החלטתם לשים קץ למנדט.

אולם מאז גברה השפעת האמריקאים על האנגלים, חוסל קו זה, נתן מקום לקו הפוך: הנפט של המרחב חיוני, יש להגן על המרחב בכל מחיר. התוצאה: הכנסת תורכיה ויוון לאמנה האטלנטית, הבטחה אוסטרלית להש- תתף בהגנה על המרחב, התעקשות הבריטים במצריים.

החודש, אחרי התמרון הימי הגדול ביותר שקויים אי-פעם בימי שלום בים התיכון, סי- כם אמירל רוברט ב. קארניי, מפקד כוחות האמנה האטלנטית באירופה הדרומית, את דע-

היהודים והגרמנים הם באיבה גדולה, אני רוצה ליצור אווירה יהודית בין שני העמים. מלבד זאת, אני מעריך את העם היהודי בגלל נכסיו התרבותיים החשובים שהעניק לעולם. השב אריה: "אמנם אני רואה ביהדות אישית ערובה לתקין היחסים, אך, כמובן, אל לנו לשכוח את אשר עוללו הגרמנים לעמינו..." על מכתב זה לא נתקבלה תשובה ומאו נטשו שני חבריה העם את הפסים הפוליטיים,

פריקת חג. ערב חג הפסח ומשך חול המועד פרשה משטרת תל-אביב רשת סמיכה על מבואות תל-אביב, סרקה את התנועה הנכנסת, חיפשה אחר מצרכים מוברחים לחספת החג.

עברו לנושאים פילוסופיים, ספרותיים ואישיים.

סיבות לא פוליטיות

אחת הבעיות העומדות ברומו של עולם המשטרה במחוז תל-אביב היא בעיית הציר של מדינה מסוימת. אותו ציר גר בבית נאה, שיש לו גן יפה. גן זה, כדרך הגנים, מושך נאהבים צעירים, העוברים את הגדר ומסתודדים בו. תחילה חשש הציר שכוחות הגנה יבואו לתו הימפית. הוא הודיע למשטרה, המשטרה חקרה, העמידה אותו על טעותו. היו אלה ענייני אהבה בלתי דיפלומטיים בהחלט. הפנייה הבאה של הציר באה כשורש מן המשטרה להבטיח את גנו מפני הנאהבים. אולם מחוסר כוחות מבטיחים לא יכלה ה משטרה לדאוג להבטחה מתאימה.

עם זאת לא תמה דרך היסורים של הדיפלומט. אלמונים חיבלו מדי פעם במכוניות, שברו לבסוף את פנסיה. הציר היה משוכנע שאלה הם מעשי ידיהם של מתנכלים ודוניים, המתנגדים למשטר מדינתו, מאיימים בצורה זו על קיומו. המשטרה חקרה, הגיעה למסקנה ש"הסיבה פחות פוליטית: בקרבת בית הצירות ישנו מועדון לילה, וצעירים מבוססים נמצאו צורה זו כמתאימה לפורקן עודף מצדם.

עד שבאה הפרשה, שהביאה את האינצידנטים הדיפלומטיים לידי שיא: אלמונים הסירו בחשכת ליל את שלש הנחושת הגדול עליו הופיע שם המדינה הזרה באותיות רבות. קשה היה לקבוע אם היה זה מעשה ידי אנשי השוק השחור, שנפשמ חאבה בנחושת היקרה, או מעשי קונדס ממולא אלכוהול. אולם לגבי משטרת תל-אביב לא היה בכך הבדל. העיקר הוא שהציר שלח בריקים ורעמים דיפלומטיים, העמיד את המשטרה על ראשה. נאנח שוטר מוסר: "עוד מעט נצטרך להקים אגף מיוחד לדיפלומטיה במחוז..."

אסונות

הכל היה יפה וישר

היתה זאת כמעט אהבה ממבט ראשון. מן היום אשר תנה פידול, העולה השתחררת מבולגריה, התיישבה בעכו תרו עיני חוסין עטר אחריה. אולם חוסין היה ביישני, לא אור את העון לפנות אליה, ומלבד זאת, הרי ערבי הנה והיא יהודיה. יום אחד ביקש חוסין (בן 20, יליד עכו, דובר עברית שוטפת) את שותפו היהודי לשאול את הנערה אם היא חפצה לעבוד בחד נותם למסחר בלאים. תנה הסכימה להצעה, החלה עובדת, יחד עם עוד נערה מחברותיה. לא ארכו ימים והשניים ראו כי מאוהבים הנם. קרובי הנישואין לה להנשא (הנערה נבחרת 10)

אלף לירות (שטרלינג) אשר ישולמו לו ב"אנגליה. אם תרשה לו ממשלת ישראל להוציא את רכושו בצורה זו, סבור בוטגי, יראה צעד זה בעין יפה עליי תושבי אנגליה, יביא אהדה לישראל.

"אם מיליון פליטים איבדו את כל אשר היה להם מפני שעזבו את ארצם, יוכח לפי חות כי אלה אשר נשארו הצליחו לא רק לשמור על רכושם אלא אף יכולים לזכות

לחל את חוק ההסתאה שהפך בינתיים למגזר מסורתי. עתה החל מנגנון התעמולה של פיקא בפ"א חושכת-ארכיונים גנוזים שמשמיתה ה עיקרית ביטול הדעה שנותרה בציבור ש"פיקא אינה אלא חברה פילנטרופית. כי הברון רוטשליד לא היה מעולם אישיות פילנטרר פיה, ראה בפעולתו אידיאל: לעזור ליהודים לעזור לעצמם (ההענקות לאכרים לא נחשבו כאלה. כונן, במיוחד, הלוואות). מבטיחים אני שי פיקא: המסמכים שיפורסמו בקרוב, יר כיחו זאת. מלבד זאת היה הברון הראשון שיצק את היסודות לשיטה הקואופרטיבית בישראל, יסד את אגודת פרדס ואת אגודת הווקבים (ראשוני לציון וזכרון-יעקב). פעולה ברונית אחת: השקעת כספים במפעלים, כחברת המלח בעטלית וחברת בירה נשר. אשר הכנסתם מוצאת כולה לצרכי התיישבות. אחרון מבצעייה של פיקא, המוסיפה לינוק ממקורה הכספי היחיד (מעולם לא נתמכה עליי הסוכנות היהודית או ממשלת ישראל) ושהוא הונו של "הגדוב", אשר הממונה עליו עתה, הוא הברון הצרפתי גיימס דה-רוט שילד (הח"ב באנגליה, שלא הכירה בתוארו): הקמתו של המושב שדה-אליעזר (על שם אחד מצאצאי הגדוב), בו תוקמנה 65 יחידות דיור על שטח 2200 דונם לקליטת 65 משפחות, חקלאיות-מקצועיות, שעלו עם ספן מרומניה, יוגוסלביה וצ'כוסלובקיה.

המעמד השלישי

תקופת יהלום ללא מוצא

מספיק שנוסע יאמר לנהג מונית בחיפה "בוטגי!" והלה ידע בדיוק מה מטרת חפצו. כי אין כמעט חיפאי — אם אינו עולה חדש — שלא ראה מאה פעמים את השם בוטגי מתנוסס על בניין בן קומותיים ככניסה לחיפה מדרום.

ראשית השם בארץ היה בימי הכיבוש הר צרפתי של נפוליאון (מאי 1799). שהביא עמו אביר מלטי, ושמו בוטגי. מאז עברו על ה ארץ שלטון התורכים והאנגלים, קמה מדינת ישראל ושם האביר המלטי נישא עתה על שלטי חברה מסחרית, אחת הגדולות בארץ, והגדולה בין החברות הלא-יהודיות. בראשה עומד אמיל בוטגי, דור רביעי לצאצאי האביר, יליד חיפה בן 57 ("כמה ה דוכס מוינדוור", המרכיב משכיר שמיעה לאונו הימנית, חניך האוניברסיטה האמריקאית של בירות והמדבר אנגלית צחה, בניב משחק.

"תמיד גיליתי אהדה ליהודים", הוא מס' פה. "בתי ונדה" אף השתתפה בצליחת תע' לת לה'מנש בשנת 1950 (העולם הזה 679) והיתה היחידה שייצגה את דגל ישראל במ' אורע זה."

הידידים צדקו. בראש וראשונה הרי גי איש עסקים, אוהב אמיל בוטגי לומר על עצמו, "למוד נסיון שלושה משטרים: בזמן התורכים — תקופת הברונזה — הצלחתי ביותר; בזמן האנגלים — תקופת הזהב — הרחבתי את עסקי. אשר לתקופת יהלום (אור) לי מתאים יותר לומר תקופת הנייר של מדינת ישראל — לא הביאה לי כל מוצא לכשרונותי המסחריים ולמרגי הרב."

רוב בני משפחת בוטגי (ששמרה בקנאות על נתינותה הבריטית) היגר מן הארץ עם קום מדינת ישראל: אחיו הצעיר של אמיל, שארל, שהיה מנהל מלון וינדזור המפואר בחיפה, הגר לאוסטרליה, שידל את אחיו ה בכור לעשות כמותו. גם ידידים ואנשי מסחר רבים — בין השאר מנהלי סנינס — יעצו לו לעזוב. אך איש העסקים התעקש: "אני, אשר כאן עם ידידי היהודים ואוכיח לעז' למ שיהודים וגויים עשויים להיות יחידו כי מדינת היהודים!"

עתה, כעבור ארבע שנים, מוכן בוטגי ל הודות כי טעה וכי ידידיו הם אשר צדקו. מסחרו העיקרי, יבוא (למעלה מ-100 אלף לירות לשנה בזמן האנגלים), בטל כמעט לחלוטין. אולם כאיש עסקים יודע גם בוטגי לנסח את מצבו בצורה נאותה: מאחר שנו' כח שאין לו כל אפשרות לנצל את ידיעותיו לטובת המדינה החדשה או לטובת משפחתו, החליט לתרום תרומה אחרונה, לפנות מקומו לקיבוץ הגלויות — הוא רוצה לעזוב את ישראל, להשתקע באנגליה או במושבות.

הבשרן העריר. הוא החליט לפרנס מודעות בעיתוני אנגליה, בהן מציע הוא את כל רכושו ועסקיו בישראל, היכולים לפרנס עשרים משפחות של עולים — תמורת 100

אכזבה אגפית. החודש לאחר 40 חודשי עבודה בהם זכה לאהדת העתונאים, פרש ציחק וזיראב מתפקידו כראש האגף ליחסים ציבור במשרד הבטחון. פרישתו של זיראב אי נה מחודשת בנימוקיה דברים רבים. כרוב תופ' עות הפרישה המרובות ממשרות מפתח ממלש' תיות, נעוצות סיבותיה ברוח הזמן שנשתלטה בישראל המפלגתית. הסיבה העיקרית: הת' נזרות זיראב משך ארבעים חודש מפעילות פוליטית, אותה ראה מחוייבת המציאות כי עובד המדינה, היתה חייבת להישבר לבטוף. נוספו לכך שתי סיבות, לא חסרות משקל: משכורתו של זיראב כעובד המדינה בדרגה י"ב, היתה עד ליום פרישתו 106 לירות, אליהן נתוספו 15 לירות דמייצוג (גם אור תן שילשלי לכך אשה, עד הפרטה האחד רונה" ולעומתה משכורתו החודשית של מוכיר מערכת עתון יומי היא לפחות 180 לירות.

גם "אכזבה אגפית" קלה לא חסרה, קיר' בה את הפרישה: מן ההתחלה חתר זיראב לקראת פירוק האגף ליחסים-ציבור כיחידת משרד הבטחון בלבד, תבע הקמת אגף ביני משרדי במקומו. בכך גילה מעוף שחובי תיאורטית עליידי בי גי", שהגיבו: עתה אין אפשרות, זה יקח עוד הרבה חודשים. מתנ' צל זיראב: "לי אין סבלנות לחכות!" אך, הוא גם לא חיכה זמן רב. כאשר איש התאחדות האיכרים (בה עבד כשנה טרם ייסדו של הבוקר) פגשו ברחוב, ברכו להר צזה לאור של ספרו השלישי והאחרון (ראה העולם הזה 754, מדור ספרים), נתחלפו עי' סוקים: ראש האגף ליחסי ציבור הפך מנהל התאחדות האיכרים.

התיישבות

הברון לא היה פילנטרופ

"נמאס לנו לשמוע הערות עוקצניות מפי אנשים, כגון מה קרה לפיקא? או פיקא מתה? החלטנו לחולל מהמכה קטנה ושק' טה", אמר השבוע אחד הפקידים הגבוהים של החברה להתיישבות היהודית בארץ-ישר' אל. הבית הגדול והעתיק, במרכז הכרמל החיפאי, המה מעשרות פקידים ויועצים ש' דאגו, יותר מתמיד, להמשך מסורת התיישבו' תית, בת 70 שנה במשימה מוגברת: הקמתם של שני ישובים חדשים מדי שנה (מלבד 46 הקיימים). כי דרכה הארוכה של פיקא מימי יסוד המעלה (1897), כפר גלעדי, איילת השחר ומטולה, נשארה מואפלת בצל מכה, אשר בהמשך השנים גרם לדעיכת ההתעניינות הציבורית בחברה הוותיקה.

בעת ביקורו הראשון של הברון אדמונד ("הגדוב הידוע") דה-רוטשליד בזכרון-יעקב, בשנת 1888, הונח היסוד לפיקא. הברון הר שיש תמיכה למתיישבים נואשים שנאבקו בחור סריכל, על אדמה צחיחה, בטבע אכזרי. וכא' שר החל הון התועפות הרוטשלידי מגלה אר תות בולטים על פני מסת הארץ, נוכח הברון

אמיל בוטגי

100 אלף לירות שטרלינג

לדעת, שעקב הפרסום היתיר יתגש המפעל בקיר אטום. כי השלטון התורכי התנכל לת' נועה התיישבותית יהודית. ואו נקבע נוהג מתחרתי כמעט לורך מבציעה של פיקא. אור למ, היום העומדים בראשה של פיקא, כיום: מאז היו הודמוניות רבות בהן אפשר היה

"העולם הזה" 755

די, אך התושבים לא התמרמרו באותה מידה כשל היום. רוחותיו היו למכביר, כסף לא חסר. התור שבים הבינו את נימוקי הממשלה כי מסים אלו כחונ רק כדי לספוג את עודפי הכספים שבמחזור.

אולם כאשר המשיכו המצרים באותה שיטת מסים גבוהים קמה זעקה גדולה: "מסים אלה אינם מוצדקים יותר", טענו התושבים, "עכשיו אין לנו כספים עודפים. עכשיו אין לנו בכלל כספים!"

מצב זה הוליד בעיות רבות: בעוד, למשל, עולה 64 גרוש ברפיה, בה נמצאים תושבים מצריים, מגיע מחיר הפח ל-116 גרוש בעזה. ההפרש הולך לכיס ממשלת קהיר.

דוגמה נוספת אשר תושבי עזה מביאים לא דישות המצרים כלפיהם: בזמן האנגלים הוטלו דמי מכס גבוהים על מלט להגן על התעשייה המקומית מפני התחרות המלט המצרי הזול ב"הרבה. והתושבים ראו במכס הזה אמצעי שמירת האינטרסים של ממעלי נשר היהודיים.

מצב צבאי

עם הכרות המצב הצבאי בטוניסיה, החלו כוחות משטרה וצבא עצרו חשודים. למעשה, ברחוב טוניסאי אשר כל דלתות ותרני הראשון של המצב הצבאי נעצרו למעלה ממש מאות איש.

אולם משעבר האיזור לשלטון המצרים לא בא שום שינוי. הם המשיכו לגבות אותו מכס על יבוא מלט — מתוצרת מצרית — הנמכר במצרים בארבע לירות הטונה ואשר מחירו ברצועת עזה מגיע ל-14 לירות.

פרוצדורות פגיעות שרירותיות אלה לא הצליחו למנוע מסחר בלתי לגיטימי. גם רגשות התור שבים סבלו מהן. כאשר נוכחו ראשי הציבור המקומי כי בין הפליטים נמצאים גם נציגים הקרבות נגד ישראל הוקמה ועדה שארגנה אוסף כספים, אספה את הסכום הדרוש לקניית פרוטות לאור תם הנכים. שליח מיוחד נסע לקהיר, הזמין 68 פרוטות מבית-החרושת המספק גם את צרכי הצבא המצרי, אולם כאשר באה העת לקבל את האברים המלאכותיים התברר כי הובר טעון קב"ל אישור מקהיר. מאז עברו תשעה חודשים, הנכים המשיכו לצלוץ ולהתעורר: "שנתיים סבלנו בגלל היהודים, ועכשיו נסבול בודאי עוד שני חודשים בגלל המצרים."

מבעד מסך החול

השוועל אדום הזקן

משך למעלה מעשרים שנה מתפתל חוט מזי

כאשר החליטה הממשלה המצרית להחליף את סמכות הכסף הפשטניאני בשטרות הבנק הלאומי המצרי, פורסם גם אומדן רשמי על הסכום שיוחזק: 3½ מיליון לירות. אולם עם סיום פעולת ההחלפה נכונה הפתעה: כל הון עזה תושבי אזור עזה שהוחזק הגיע ל-1½ מיליון

לא היה צורך בדמיון רב לראות בנוכחותו המקרי של הטרמפיסט המלכותי איום הצרפתים לפסד את הביי (כפי שפיתרו את קודמו מונסר ביי ב-1943) אם לא יגלה הבנה נכונה לאינטרסים האמתיים שלו ושל הצרפתים.

למחרת, שעה קלה לפני תפילת הצהריים של יום שש, התייצבו הנציב ופמלייתו בארמונו של הביי. הפעם לא חיכה להם הנסיך שולי, הם הובילו לחדר הקבלות, שם חיכה להם הביי בלבוש מסורתי מהודר. השליחים המיוחדים מסרו את מכתב הנשיא אורויל ל"ידידו היקר", הביי של טוניס.

המכתב, שתורגם לערבית עלידי אחד המזכירי, הציג שינוי במוסדות השלטון הטוניסיים: תוקמנה שתי מועצות, אחת מייצעת שתחזיק את דעתה על הצעות חוק ותתיה מורכבת מחברים טוניסיים. המועצה השנייה, שתחליט על העניינים הכפסיים, תמנה חברים טוניסיים וצרפתים. ואז באה השאלה המכרעת: היסכים הביי למנות ראש ממשלה אוהד לצרפתים במקום מוחמד שאניק? הביי בלחש: אני מסכים. החלטתי למנות את ידידו בקושי. כעבור כמה דקות התנשא קול המואזן הקורא לאמאמינים לתפילת הצהריים. ה"צרפתים" נכנסו למסגרת, נסעו חזרה לטוניס. אחריהם, בארמון, נשאר סדי אל-אמין ביי, ששמר על כס מלכותו.

עזה

כלא אחד גדול

בין מצרים ואיזור כיבושה ברצועת עזה הורד לפני שנה מסך ברזל. כך, בכל אופן, קוראים עתה נציגים מצרים לסעיפי חוק מיוחדים שהוצעו או עלידי בית הנבחרים על פי דרישות שר המלחמה, מוסטפא נצרת באי, ואשר לפיהם הוגבלה התנועה בין רצועת עזה למצרים, הועמדה תחת פיקוח צבאי חמור.

מבין העתונאים הרבים שניסו, בכל זאת, לבקר באיזור הכיבוש ואשר פנו, כדרישת החוק החדש, לשלשונות הצבא, מעטים מאד אשר זכו ברשיון. ביז אלה אשר לא זכו אך ביקרו ברצועה — בורכים שאינם מפרסמים — היה מוחמד חסנין היכל, ראש מערכת השבועון אכבאר אל-יום הקהירי, אולם בעוד ביקש רשיון לעצמו ולצלם הסתפק העיתונאי הזר, במסעו הבלתי רשמי, בבירור יחיד, התנצל על כך אין כתבתו מלווה בתצלומים, "הסנצוריים" אשר יכול היה צלם לצלמם.

"על עינינו צבאיים, לא אכתוב", הוא פותח את רשימתו. הסיבה: הצנזורה תדאג שלא יפורסמו. אולם על אשר ראה בשטחי החיים האזרחיים בעזה ובסביבתה גילה מוחמד היכל נכונות רבה לכתוב.

"בשיחה שהיתה לי עם ראש העיריה של עזה התלונן אותו נכבד כי איזור הכיבוש אינו אלא כלא אחד גדול: מצפון יושבים היהודים, ממערב רבים, ממזרח שוב היהודים ואילו מדרום — המצרים."

הפשלתינאים תבעו כי תוקם ועדה מיעצת ליד השלטון הצבאי המצרי — אך איש לא לקח את תביעותיהם ברצינות. במקום זאת נשלחו אליהם פקידים משמר הגבולות המצרי, אשר אחד מתפקידים העיקריים עד עתה היה מלחמה בה"חיות, הועמדו בראש כל מנגנון השלטון המקומי, כולל טיפול בחינוך, סעד ובריאות. רופאים ומורים ותיקים שהספיקו לקנות נסיון רב משך שנות שרותם בממשלת המנדט נעלבו ממינויים אלה, איימו להתפטר. אולם איש מהם לא התפטר — כי לא היה לאן ללכת.

הנפח והמלחמה. אולם מעשי המצרים לא תמו בכך: "הם הטילו מסים כבדים על התור שבים, כאילו רצו למצוץ את טיפת דמנו האחד רונה". בזמן האנגלים הנהגו מסים גבוהים למי

קפיצת שיניים. בהגיע הנציב העליון הצרפתי החדש, ז'אן דה-הוטקלוק (קיצוני מימין) לטוניסיה בחדש ינואר, נערך טקס חגיגי למסירת כתר האמנתו לביי. לעומת בנו הנכבד של הביי (קיצוני משמאל) המחזיק, קפץ מוחמד שאניק (שני מימין) את שיניו ואגרופיו מרוב כעס.

טוניסיה

שמירה על כס המלכות

המבקרים שחזרו לבתיהם לאחר הצגת הארץ ה"ובתי הקולנוע, לא שמו לב לאורות שדלקו בגיין הנציבות הצרפתית בטוניס. בפנים ישבו נוחים 15 צרפתים, מצמרת המנגנון, עוזריו ונציגים ז'אן דה-הוטקלוק, עיניהם מרוחקות ותוהי השעון הגדול. הנציב עצמו לא היה שם. הוא הלך לישון מוקדם — לאחר שנתן הוראות אחרונות וקבע את כל הסידורים. מחצות בדיוק, נכנסו אותם סדרים לתוקפם: נרל גרביי, המפקד העליון בטוניסיה, קיבל דיו את סמכויות הממשלה. ברחבי טוניסיה יר מצב צבאי שלוש שעות לאחר מכן היו שם ממשלת טוניסיה ושלוש משריו עצורים. ירכס לגולה בדרום הארץ, תחת משמר צרפתי. מוחמד שאניק (בן 63), ראש הממשלה, הופיע גינימה בפני הקצינים שבאו לאסרו, כשעיניו דן עטופות שינה. הוא קיבל את הודעתם וזימה, אך פרץ מיד במחאות. כסוחר לשעבר נדחק לשדה המריניות לאחר שתי פשיטות-רגל יל שאניק למחאות חזיקות: נגד בורגיניה גודייה בקרב התנועה הלאומנית ידועים) ונגד ית. בהכנסו למכונית המסורה, ראה כי אחד שרי ממשלתו יושב במושב הימני, ביקש כי ונה לו: "זה מגיע לי לפי מעמד", הוא קבע. **ככלו גם אותי!** מעצר שני השרים האחרים עבר ללא תקלה: בשעה שהצרפתים התייצבו בית אל-מטרי, שר הפנים, נטל הלה אות לגיון כבוד שהוענק לו בזמנו עלידי הצרפתים והש"כר ארצה בבז. בשבילו, כבשביל רוב תושבי ניסיה היה מעצרו מפתיע ביותר, שהרי היה נוע כידיד הצרפתים.

למחרת התחילו המעצרים ההמוניים והחיפוש שים. למרות שהוכרז עוצר לילה בלבד (מ"ב בערב עד 5 בבוקר) היו רחובות טוניס שומים כמעט מאדם. בצורה זו קיוו הצרפתים להסל את תנועת ההתמרדות שהחלה ב-14 לינואר ואשר סיכומה הוא: 55 התקפות על מכוניות פרטיות, 13 התקפות על רכבות, 122 מעשי חבל לה ברכוש פרטי, גשרים, מכוני חשמל ומחנות צבא, עקירת 646 עמודי טלגרף, הריגת 12 אזרחים ותשעה חיילים (צרפתים).

כאשר למחרת הכרות המצב הצבאי התייצב מזכירו הראשי של הוטקלוק בארמונו של הביי, קיבל את פניו הנסיך שולי, בנו הבכור של הביי. בתנועה ממזרח הוא ניצב מולו הושיט לו את ידיו הצמודות כאומר: הנה, ככלו גם אותי. המזכיר הצרפתי העמיד פני חם, החזה קידה: "באתי לבקש ראיון עם הוד מלכותו (הביי) להוד מעלתו (הנציב)". הוא הודיע לשדלי בח"י. הנסיך היה מסופק אם הביי יוכל להתפנות והמזכיר חזר לעומת שבא.

הידיד היקר. כעבור יומיים היה אירון של הממשלה הצרפתית בשדה התעופה אל-עוינה, ליד טוניס. ממנו יצאו פורזו וקוציזוק, שליחי חיו האישיים של הנשיא וינסנט אורויל נושאים מכתב לביי של טוניס. אולם חשוב משני הדיפים לומטים הנכבדים היה נוסעו השלישי של האויר רון: צעיר גבוה ובלונדי, לבוש אירופי — הנסיך סוליימן.

לפי הנוסחה הדיפלומטית, הודמן הנסיך במקרה שדה התעופה אורלי (פאריס), ביקש טרמפ באיירון הריק נסע לארץ מוצאו. השלכות הנסיך היתה בזהות אביו, זקן הנסיכים ממשפחת אל-אמין ביי, ראשון בשורת יורשי המלוכה.

ישיבה כמסגד. צילום זה צולם לפני חצי שנה, במסגד אליזבתה, מרכזה הרוחני והדתי של התנועה הלאומנית בטוניסיה. במרכז יושב מוחמד שאניק, אשר למרות איהשתייכותו הרשמית למפלגת אליזבתור אליג'יד, תמך בה. מימינו: חביב בורגינה, מנהיג אליזבתור אליג'יד.

מחנך נשק. באחד החיפושים שנערכו ברובע הערבי של העיר טוניס, נתגלה מחנך סודי של נשק בבית פרטי. דייר היבית, שגילה התנגדות, נגרר מביתו בכוח, הועמס על מכונית משטרה והועבר למקומות הריכוז המיוחדים, בהם מיונים העצורים לקביעת זהותם וחקירה של עברם.

שביתת רעב. כמחאה על פעולות הדיכוי הצרפתיות התפנסו קרוב ל-5000 טוניסאים צעירים במסגד אל-זיתונה, הכריזו שביתת רעב. למרות שחלק גדול מהם חונך בבתי-ספר ממשלתיים (אשר רוב לימודיהם ניתן בשפה הצרפתית) נענו בהתלהבות רבה לקריאות המנהיגים הלאומיים.

קרבתות התעללות. לדברי הלאומנים הטוניסאים אין אלה אלא קרבתות התעללות הצרפתים, תושבים שלונים, חפים מכל פשע. אך הצרפתים סבורים אחרת: אלה הם אנשי המחתרת המוניטית אשר פעילותם באזור כף בון גרמה אי-נוחיות ואבדות רבות לשלטון הצרפתי.

לפואד סבא, מזכיר הוועד הערבי העליון. אני גם אטלפן לגיסו שיש לו חנות ספרים כאן בעיר. אני לא אזכיר שאתה יהודי." **שנית, אתה יהודי.** בהגייעי לתל-אביב כייתי לאלפרד לביהר, או מנהל הדואר של העיר ולאחר מכן קצין מחוז טבריה וחיפה. אמרתי לו כי ברצוני לנסוע למחתרת לירושלים לנסות לראות את המופתי — לביהר הביט עלי כאילו חשב אותי למטורף. "אתה רוצה לראות את המופתי? הרי זה בלתי אפשרי מכמה סיבות. ראשית, הוא במחבוא ואין איש יודע את מקום המצאו. שנית, אתה יהודי. שלישית, נניח שתצליח לפגוש אותו ולכ" תוב מאמר, הרי יודפו אחריך הבריטים לגלות את מקום הימצאו. לבסוף נכנע לביהר: "בסדר, עשה כרצונך. אולם אם לא תחזור תוך 48 שעות אודיע למש" טרה".

מיד בהגייעי ירושלימה פניתי למשרדו של פואד סבא שהיה אז מנהל משרד רואה חשבונות מלבד היותו גם סור פר סוכנות הידיעות הצרפתית בירושלים. הראיתי לו את מכתב ההמלצה של גיי סו הקהירי (שלא ידע על יהדותי) והוא שאל אותי כמה שאלות על מה שנעשה מאחורי קלעי הוופד. לבסוף שאל למטרת פנייתי אליו.

"פואד ביי," פניתי אליו (התואר היה רק לשם רושם) נש" לחתי לכאן עליידי נעמתי אלא גאנס (אמרתי את השם הר" מלא להגדיש את נוצריותו) לכתוב ריי פורטויה על המצב בארץ. אתה בודאי יודע את החשיבות הרבה המיוחסת לע" תונים עליידי המדי" נאים במצרים לכן אם אכתוב דבר טוב עליי כס יהיה זה לטובתכם הרבה. לדעתי הדבר הטוב ביותר שאפי" גוש את המופתי".

סבא קפץ כנשך נחש: "המופתי! אבל הוא במחבוא. איך אתה הושב ש" אתקשר אתו?" "שמע נא, פואד ביי, הרי אתה המוד" כיר הכללי של הוועד הערבי העליון. בכל העולם ידוע כי הנך יועצו הקרוב של ה" מופתי — כך מאר" לי נחאס באשא עצמו לפני כמה ימים. לכן אם אתה אינך יכול להתקשר עם המופתי מי יכול?"

סבא לא נראה מ" שוכנע ביותר. הוא בקש שאחזור למחתרת לקבל תשובה סופית. בואי נתבשרתי: "אנו הולכים לטיול". **שתי חתיכות פלסטר.** נכנסנו למכונית צהובה ועברנו את מרכז העיר. סבא פנה אלי והודיע: "אני מצטער מאד אולם עלי לעשות דבר בלתי נעים. אלה הן הוראותי". הוא הוציא שתי חתיכות פלסטר, הדביקן מעל לעיני, והלפיד לי משקפים שחורות. ואז החל נוסע סחור סחור. לכשהוריד לי את המשקפים ידעתי כי אנחנו במסגד עומר. לעבוד כמה דקות ישבנו בחדר ריק מכל ריהוט בלתי חיוני. מישונו נכנס והושיט ידו: היה זה המופתי המפורסם. "הסכמתי לראיין, כי אני מכבד את נסל באשא. למרות שהוא אינו אויבם המושבע של היהודים. בכל זאת מסור לו את ברכותי ואמור לנחאס בא" שא שהוופד חייב להיות יותר אוהד למאבקנו נגד הספילים הציוניים. אמור לו גם שלא יתחשב בנאשאים כי אלה אנשים בלי דם בעורקיהם. כל אשר יודעים הם לעשות הוא להתחנף היום ליהודים, מחר לאנגלים ומחרתים לשניהם גם יחד". אמר המופתי.

הראיין נמשך למעלה משעתיים וכשיצאתי ידעתי כי בידי סקופ גדול. סוכנות הידיעות האי" טלקית סטפאני הבריקה את האמאר לכל רחבי העולם והוא הופיע בעתונות האנגלית, הצרפתית, האיטלקית והאמריקאית. למעשה לא עשיתי דבר יוצא מן הכלל. שחק לי רק המזל והייתי הע" תונאי היחיד בעולם שהצליח לראיין את המופתי במחבוא. מלבד זאת הייתי גם יהודי, יהודי שהצליח להערים על הוועד הערבי העליון.

מות במרחב, צבעו כצבע הדם או צבע קננו של נושא: חגי אמינ אל-חוסייני, מופתי ירושלים לשעבר. כצלמות, דמותו מרחפת מכירה לבירה, קושרת קשרים, זוממת, משלהבת ומחחררת. אולם בעקבות של שנים, התערב החגי גם בענייניה הפנימיים של מצרים, מולדת-המאמר צת. או נתברר כי הערצת מנהיגי מצרים אינה מגיעה עד כדי סבילות זו. כאשר יצא המופ" תי לקרצ'י, נאמר לו כי שובו למצרים לא יהיה רצוי. הוא החל מחפש מולדת חדשה.

אולם לא נמצאה מדינה ערבית שתשוש לקבלת השועל הזקן: די להן בצרותיהן הנוכחיות. לבי" חוף נאלץ המופתי ליסל על חסדי רמצרים: אם ירשו לו לחזור לא יתערב בשום עניין פנימי. השבוע חזר אל-מופתי לקהיר, הסתגר בחוליות המפוארת בפרברי העיר, מוקף שומרי-ראש פרטיים.

על הסתגרות קודמת של המופתי, כששומרים סובבוהו מכל עבר, כותב צבי שש, סופר העולם הזה:

בטוניסיה

בחיפוש-פתע נרחבים. הפילו עוצר על רובעים שדמים חנויותיו מוגפים. נערכת סריקת-פתע בין העוברים ביום רבם רוב המנהיגים והשרים שתמכו בתנועת המרד הלאומי.

למרות שזה היה בקיץ 1937 עודני זוכר את דבר כאילו קרה אתמול. ישבתי ליד שולחני מערכת זה פטרי, בטאון הוופד. הרשמי בקהיר ורר ובעל העתון. "בפלטין", הוא אמר לי, "רוצחים טרוריס" ים ערביים את בני עמך. הייתי רוצה שתסע שם ותכתוב מאמר על הדבר". אותה שעה ישב אצלי אורח נכבד, איסמעיל ל"אזהרי, אחד המנהיגים הגדולים (גם כיום) של מפלגת עשינה הסודנית. (הדוגלת באוטונומיה חת דגל מצרי) ותומך נלהב של הוופד. הוא ייך ואמר: "אני מתנגד למעשי הערביים בפלש" ין כי ידוע לי היטב מי עומד מאחוריהם".

למחרת פניתי לידידי מאז, חמד אל-בסל באשא, שעבר סגן יושב-ראש בית-הנבחרים וסגן יושב" אש הוופד, ראש אחד משני שבטי הבדואים הח" זובים ביותר במצרים. למרות שאחיו, עבד אל" תר אל-בסל, היה אנטי ציוני מושבע היה חמד אשא אוהד (לפחות באותו ימן) לשאיפות הצ" גנות — בעיקר בגלל היותו נגד הבריטים במר" ב.

"גאנס רוצה שאסע לפלשתיין", אמרתי ו בכנות. "אני רוצה לעשות את הדבר במיטב בולתי, שם אראה את המנהיגים הציוניים ורצוני לראות את המנהיגים הערביים גם כן. אולי וואיל לתת לי מכתבי המלצה לכך?"

הבאשא הרבה מעט ואמר: "אתן לך פתק יין לירות בלבד.

אחות דוד הולמס בהצגת האסירים
המנהל הדפוס הזמנות

לם 15 המשתתפים החליטו: היא תחקיקם. כשבא מנהל בית-הכלא, דבורה שוילי, 54 בעל עיניים חומות ופנים עגולים חרושי קמ' טים, לראות את החזרה הכללית, חיך מתחת לשפמו הקצר שמספר שערות לבנות מבצ' בצות בו, אמר: "אומנם אין אתם אמנים מק' צועיים, אך ההצגה טובה מספיק". אחר ה' ליט, יחד עם המשתתפים, להציגה בפני אורחים ומשפחות הסוהרים. הדפוס כרטיסי הזמנה שנשלחו לשופטים ראשי מדורים ב' בתיסור ואורחים נבדלים אחרים. באולם הצר של בית-הסוהר בעל התקרה המקומרת שתיצורב, התאספו שתי עשרות המוזמנים, החישוב מול במה קטנה מורכבת שולחנות חדר-האוכל מכוסים שטיחים (ש' הביא אחד האסירים) ומסך עשוי משתי שמי' כות בעלות צבע שונה. ממעל, על התקרה נמתחו מקצה האחד אל השני סרטי נייר צבעוניים. ובצד האולם כיסו שמיכות מחו' ברות בסיכות את התאים המסורגים ששמ' שו כאחורי הקלעים.

על הבמה עלה דוד הולמס, לבוש חליפה ירקרקת מגוהצת, מגולח למשעי ועונד עני' כזה ירוקה, פתח את התכנית: ספר לקהל כיצד קמה הלהקה, הודה לאלה שעזרו בהק' מתה (לקול מחיאות כפיים) ומהי מטרתה הכפולה. ללמד את האסירים שיטת חיים יפים מאלה שהם חיים בכלא ופנייה אל החב' רה בחוק, לקבל את אלה שיוצאים מהכלא ולעזור להם.

משך כל ההצגה הציצו השחקנים מבעד ל' שמיכות שכיסו את הקלעים המסורגים, גר' גשים לחוות דעתו על הקהל. אולם כבר ב' הפסקה כשנגשו האורחים אל המזנון שעמד תחת תקרה מרושתת וסוהר טובב הלך וחי' זור במסדרון ליד התאים, נפתחנה שביעת' רצון בפניהם.

מסמר הערב בשביל האסירים. והסוהרים כאחד: מערכון מהחי בית-הכלא, שתכנו אסיר שנשבע לא לחזור יותר לכלא, כי בכל זאת לא קשה להיות הגון.

עם תום ההצגה שארכה למעלה משעתיים, עברו קצינים מספר אל מאחורי הקלעים, לח' צו את ידי השחקנים הנרגשים שהתנצלו: "זה לא היה כל כך, הערב."

הדבר לא שינה את העובדה שהקצינים פנו אל מנהל בית-הכלא בהצעה לאפשר לאנשים להציג מחוק לכתלי הכלא. ענה שבילי בת' שובה חייכנית: בזאת יחליט שר המשטרה. בינתיים במקום שאנו נצא אל הקהל, נביא אותו אלינו: נקיים הצגה כל יומיים.

הארץ

הממשלה היתה חזקה למדי. נקודות החול' שה שבה היו: התנגדות עדות אחדות, אי' תאום בין המיניסטרים הוותיקים והמיניסטרים החדשים, וחוסר משענה חזקה בבית הנב' חרים. (הארץ).

צבי אלימלך, רמלה וחנן מזה הכל בסדר?
*

ניתנה הוראה לא להתערב כל עוד ייעשה נסיון של התפרעות מצד המפגינים (על המשמר).

אליעזר בוכני, חיפה ואם לא ?

חוסין את חנה בזרועותיו — ועזב אותה מיד, בהפליטו אנחת כאב. מן המגע עם גופה הנוצר נכחתה ידו. נוכח הוצקה נמלטה חנה מן החדר, רצה בכיוון למטבח. אותו רגע הופיעה אחותו של חוסין כשסמיכה בידה. תוך שניות שכבה חנה על הרצפה, עטופה בשמיכות שהובאו עלי ידי חוסין ואחותו כשהאש כבויה.

כמסורה, רץ חוסין אל הרחוב, קפץ על אופנוע שעמד ליד הבית ודהר לכיוון מרפאת מגידודאדום. לשמחתו עמד בתחנה אמבו' לנס עם נהג, מוכן לנסיעה; כעבור רבע שעה היתה חנה בבית-החולים בנהריה. אך לשוא. למחרת כבר נפחה את נשמתה, ועל אף היר' תה בהכרה סרבה לומר מה הניעה למעשה.

בעיני תושבי עכו היהודיים היתה זאת תוצאת מגעה ההדוק יתר על המידה של ה' עזרה היהודית, חניכת אירופה, עם ההחי' הע' רבי, על כל הגבלותיו על חופש האשה. ומו' שגיו המפגרים. אולם איש לא ידע לקבוע לב' טח את סיבת ההתאבדות. אפילו חוסין עמד בנך — הרי הכל היה כה יפה וישר ביניהם. הוא טיפל בסדרים האחרונים דאג לקבורת הנערה שעמדה להיות אשתו ואילו את תפי' לת ההשכבה ביקש מרב ספרדי לומר — שכן לעדה זו השתייכה חנה.

פנעים

"תודה לאל, ישו"

שלוש שנים היה תושב תרשיחא עלי מור' סא חלאל, 47, נמוך-קומה רחב-גמר ובעל פנים עגולים ומשופמים, מוכר דברי מתיקה לאנשי הכפר מעל עגלת יד שעמדה במרכזו. עם כיבוש הכפר עלי ידי כחות צה"ל, נמלט ללבנון, רכש לו מקצוע חדש בעל תואר כפול: מסנת'מברית.

העסקים לא התנהלו כשורה כשעלי הח' ליט לפני שמונה חדשים להסתיי עוד תואר למקצועו הכפול: רוצח. בכך גרם לגור' דין מות שקיבל השבוע בבית-המשפט המ' חוזי בחיפה (עבור גרימת מות בזדון בשעת ביצוע עבירה).

באוגוסט אשתד עבר עלי את הגבול ב' חברת שנים מחבריו, הגיעו בשעה אחת אחר חצות לבית מכר נושן, בוסטרוס כליל שהיו, אשר עמד להשיא את בנו בכורו בזמן הק' רוב, הכין לשם כך מוהר כסף טבין ותקלין. הם נכנסו דרך הדלת הפתוחה, קראו לבצל הבית לצאת אליהם. אחר שנענה לבקשתם, הודיעו לו כי הם רעבים ורוצים לסעוד את לבם. בעל הבית אסף את בני משפחתו וכ' יאות למיטב דיני הכנסת אורחים, כיבד את אורחיו במשכבים הנוחים: כסאות קש נמו' כיס. הוא עצמו, בניו ואשתו ישבו על מו' רונים פרושים על הרצפה.

כעבור שעה וחצי קינחו המסתגנים את ארוחתם בספל קהוה מהביל, עמדו לעזוב. לפתע שאל אחד השותפים מתי עומד הבן להתחנן, ואם יש מספיק מוהר. ענה האב:

חנה פיזרד וחוסין עטר
הערבי רץ כמסורה

"תודה לאל, ישו" נכשל בלשונו וגילה היכן טמון הכסף: בארון. לזאת חכו האורחים. במהירות הסק תפס עלי את הבן הכבוד, בעוד אחד מחבריו פורץ את הארון בכוח, מפור את החפצים המונחים בו לכל עבר, מחפש את הכסף.

(המשך מעמוד 7)

לערבי אך חנה איימה לברוח אל אהובה גם בלי הסכמתם. בפורים נערך נשף במועדון סניף מפא"י וחוסין שידע כי חנה תהיה שם נוכח גם כן.

בחצות נפרדו. חוסין הלך לביתו, חנה נשארה בנשף. כעבור שעתיים, התדפקה ה' בחורה על דלת חוסין: "החלטתי לעזוב את הבית ולהשאיר אתך". הודיעתו. חוסין פנה מיד למשטרה, בתחנה הגדולה שהוקמה על ידי האנגלים על שפת הים, לא רחוק מן הכ' לא המפורסם. הנערה חנה פיזרד נמצאת אצלי, הוא הודיע, למנוע הסתבכויות.

החתונה לא התממשה. הם נסעו ל' חיפה, לרופא משרד הבריאות, לערוך בדיקה לקביעת גילה. כי בתעודת זהותה נרשמה חנה כבת 16 ובגיל כזה אין אשה יכולה להנשא בישראל. כעבור שבוע ביקר פקיד משרד ה' סעד בביתו של חוסין, הודיעו כי לא יוכלו להתחתן, כי חנה צעירה מדי. אך חוסין הראה לו את תעודת הרופא שקבעה כי חנה היא בת 18, הודיע כי מיד לאחר שתתקבל תעודת זהות מחוקנת יתייצבו השניים בפני הקאדי להינשא כדת וכדין.

אך חתונתם לא התממשה לעולם. בצהרי יום הששי, בהכנסו הביתה לארוחת הצהריים, נאמר לחוסין כי חנה (לבושה ערבית ור' עולת פנים) יצאה את הבית לפני שעה. חו' סיון חזר לחנותו, חיפשה בשוק — אך לשוא. הוא חזר הביתה מודאג פן תארגן לחנה אי' נעימות בעוברה ברובע הערבי.

משחזרה חנה וסיפרה כי ירדה לערוך קניות בשוק, ביקשה חוסין לבל תרד לבדה שנית, מבלי שילוחה מישור מבני משפחתו. לאחר ארוחת הצהריים, נח חוסין על מיטתו. אותה שעה היו בבית גם אמו, אחותו ואמה של חנה שעזבה את בית-החולים לחולי-רוח של עכו זמן קצר לפני כן.

"הסר את התכשיטים!" חנה נכנסה לחדר והחלה מסובבת את כפתורי הרדיו. חוסין שרצה לישון, הוציא את התקע מן הקיר, קשר את החוט סביב פרק ידו. "תוכי' לי לבוא ולשמוע אחרי שארדם", הוא אמר לה.

כעבור חצי שעה העירה אותו חנה: "הסר מעלי את התכשיטים", היא ביקשה, "אני רר' צה ללכת להתרחץ". הוא עזר לה להסיר את צמידיהוהב והרביד ורק שרשרת דקה עם מגידוד (שהוא קנה לה כמתנה) נשארה סביב צווארה.

אך טרם הספיק להרדם שנית, חש בחנה המהדקת את השרשרת עם המגידוד סביב צווארו. הוא הוריד אותה, תחב אותה תחת הכר, שלא תעירו שנית לכשתרצה אותה חזרה. חנה יצאה את החדר הסתגרה במטבח. אמה דפקה על הדלת אך היא לא נתנה לה' כנס. כעבור כמה דקות, יצאה מן המטבח כשהיא שופכת (לדברי אמה) מים על עצמה מספל. אך האם לא ידעה, כנראה, להבחין: הגוול לא היה מים כי אם נפט.

ישראל

שעת האפס ל-4:55

ידיהם של הבמאי אריה (עיר האהלים) לאהולה, עוזרו דן בן-אמון והמסריט יוני לוביץ (חתונה בעיר) היו מלאות עבודה. עשרה ילדים, שש צעירות ושני בחורים (מהם חובבים ומקצתם אנשי הבימה, תיאטרון זירה, בית הספר של הקאמרי) המועמדים הרציניים ביותר לסרט ארבע חמש וחמש (העולם הזה 751) הובאו במכונית דן (המממנת, ביחד

החי מנודה עם אהובתו שחומת העור. תחת להרגו, מחליט לינגארד להניח לחילמס שיימק בבדידותו הנוראה. ריד אינו מצטמצם בגיבוריו בלבד. הוא מנסה להסיק מסקנות זוברתיות מן העלילה: הערבים בוגדים בידיהם הילידים, מנצלים אותם עוד יותר מאשר ההולנדים. הילידים הם הסובלים תמיד, יהא אדונם אשר יהיה. אולם נקודה זאת עוד מקשה על ריד את פתרון הבעיה העקרת: איך להכניס לסרט את הסבך הענף של העלילה, הדמויות, הן שאלות החברתיות. אם כי בעייה זו לא באה

"קארוו הגדול"

קארוו הגדול, המבוסס, כך אומרים, על חייו של אנריקו הגדול והמכיל סדרה ארוכה של שירים מושרים בהצלחה בפיו של הזמר לאנצה (ושר אחד, מבוצע בלי הצלחה על-ידי מי שאינה זמרת, אן בליית) הוא תאווה לאזניים ובמדת מה — למי שאוהב צבעים טבי עיים — לעיניים. מחוץ לזה אין הסרט יותר מאשר סדרה של אפיזודות רוניות רגשנות. למשל: אהובתו של קארוו אינה באה לפי גישה והוא שר אריה מתוך הליצנים, הכוללת

בקצרה

"ויוה וילד". פרק עקוב דם מן ההיס

הבמאי יהודה (בחולצה לבנה) ומנהל אולפן ההסרטה ברנדשטטר (חובש בארט) כמברק ידום-כוכבים לסרט "ארבע חמש וחמש" הילדים המאוסים ישתופו בסרט

טוריה המקסיקאית. הסרט הישן (1934) גראה חדש ומעניין יותר ממאות סרטים שנעשו אך אתמול. "לוא עיניך חן מצאתי". תמונות ממסלול מרצו המכניות בצרוף תמונות אהבה בין קלארק גיבל, ברברה סטאנוויק. "הנסיכה הפנטסטית". מה שקורה כאשר איש מדע המתנבא שמטוס מסוג מ' סוים יתפורר באויר לאחר שיטוס 1400 שעה, עולה מבלי משים על מטוס מאותו סוג. המגיע תוך אותה טיסה לשעתו ה-1400. גיימס סטוארט, מרלנה דיטריך, גליניס גונס.

עם חברת קיורפריזר ומשטרת התנועה את הסרט) אל אולפני ההסרטה בהרצליה למבטני קול ותמונה. כיוון שהאולפנים טרם מוכנים לחלוטין, נערכה הקלטת הקול בחוץ, כשמיטוי למוד ההגים מעל לשטח מספקים מוסיקת רקע. מאד ברקע היתה גם שמש הצהרים והמוע' מדים נאלצו לעמוד שעה ארוכה מול המצ' למה כשמחזירי-אור גדולים שופכים אור מחמם ומסנוור על פניהם ועיניהם, החלה להסתגל למוחות העבודה הלא-ידועה-ברבים שלהיות שחקן קולנוע אינו מן הדברים הק' לים או הנעימים ביותר בעולם. כסופו של המבחן הודיע הבמאי לאהולה לילדים המאוסים שכולם כאחד ישתופו בסרט. על בחירת השחקנים האחרים יודיע לאחר שיראה את תמונות המבחן המפותחות.

על פתרונו, מצליח ריד ללכוד את אורית המקום והתקופה. התמונות, שצולמו במא' לאיה וציילון, הן מצוינות ומשחקם הטבעי של הילדים (החובבים) וכן של השחקנים האחרים וקרימה הוא משובה. חסידיו הוותיקים של ריד ישמחו לראות (זאטוט מלאי ערום ומעורטל) ממלא תפקיד גורלי בעלילה, בדומה לילדים שהופיעו באילל שנופ והאדם השלישי.

"שליחות דיפלומטית"

בעיית הטיפול בגרמניה ובגרמנים אינה דיפלומטית ומדינית בלבד; הוליבוט מת' לבסת זה שנים איך לנהוג (בסרטים) בגר' מנים המנוצחים. שליחות דיפלומטית, שהוס' רט בגרמניה, פותר את הבעיה בהתחמקות; האמריקאי ליד גרמניה בילי (שדרת סאנסט) וואילדר פותר את הבעיה בסרטו הלא-חדש' ביותר (1947) על-ידי שהוא מטפל בה כאילו כל עניין הכבוש, הטהורים, שלטון בנות הברית בגרמניה, הרעב, הפליטים, השוק ה' שחור, הלצה אחת גדולה, מהולה באילל' בעיות מנינות הניתנות לטשטוש בלי קושי. שליחות דיפלומטית היא קומדיה קלילה הנועטת באחורי האומה הגרמנית, אך המבר' מזה, אגב הבעייה, שאין זה כלל הגיוני להחרים לצמיתות עם שלם.

כאשר חברת הקונגרס פיבי פרוסט (גין ארתור) מגיעה לגרמניה כחברת ועדת-חקירה בבודקת את מוראל החיילים האמריקאים בברלין, היא מגלה, לתדהמתה, שמרבית ה' חיילים האמריקאים (הרוסים, בריטים, צר' תים, אינם מעונינים אותה) מתרועעים עם נשים גרמניות. בין אלה אשר מצאו לעצמם אהובות אריות נמצא גם בן עיירתה של חברת הקונגרס פרוסט, סון ג'ון פרינגל (גין לאנד). אלא שבמקרה שלו אין האהובה אשה גרמניה רגילה אלא אישיות נאצית לשעבר, ידידתם של היטלר, גבלס, גרינג וכו'כבים אחרים מן העבר הקרוב, אריקה פון שליטאו (מרלנה דיטריך). פיבי רוצה לדעת מדוע מגיד חים לאריקה להלך בחפשי, ג'ון מנסה לחפות על אריקה, השלטונות הצבאיים מנסים ללכוד באמצעות ג'ון ואריקה את האהובה הנאצי לש' עבר ואריקה מקוה לזכות מן הסתם באה' בתו של ג'ון שפרושה גרבי גיילון, סוכריות, סיגריות וכן הלאה. אין להשתומם שבסבך הזה מחליף איש הצבא ג'ון את טעמה, מפנה את רחשי אהבתו לחברת הקונגרס, זונת את אהובתו הגרמניה ואף רואה אותה נלקחת למאסר בלב שט.

הבמאי ויילר בונה את סרטו על שורה של מצבים מבדחים, אותם מנצלים השחקנים המנוסים ובמיוחד גין (הן-לא תתחזק עמו) ארתור, קומיקאית ממדרגה ראשונה שחוללה כמעט לחלוטין להופיע על הבד. כולם מדי גימים משחק מוגזם, שחסרה בו דקות. אבל שאינו נעדר עלציות. הגרמנים המעטים המ' פיעים בסרט אינם יותר מאשר קאריקטורות, אבל גישה זו מתאימה לרוחו הכללית של הסרט.

את הייבה הקארוזאית המפורסמת. קארוו נוטה למות על הבמה, והאריה האחרונה שלו היא שושנת הקיץ האחרונה מתוך האופירה נורמה. חייו של קארוו היו, כפי שמראה הסרט, אפורים וחדגוניים. אולם, כאמור, כל חובב אופרה (איטלקית) ובל' קאנטו (איטלקי) יבוא על סיפוקו. ה' טגור לאנצה משמיע, מעל פסקול שהוא הישג טכני נכר, סדרה ארוכה של אריות מן הידיו עזת והעצמיות ביותר. סיפור הפתעות.

(כל אולפן מפרסם משהו מעין זה על כל שחקן גדולה ויוד מלא הפתעות מלבד, כמובן, שירה, גם ספורט, את אשתו בטי ואת שתי בנותיו קולין ועליסה. לרשימה זו יש להוסיף שנארוי אוהב מעל לכל את מאריו לאנצה.

אכן, יש לו, לאיטלקי יליד משכן העוני הניזירי, יסוד להיות מבוסס מעצמו. עלייתו לגדולה הוא סיפור מלא הפתעות (אשר שמש בסיס לסרט חסר הפתעות: נשיקת של הצוות). לאנצה שהיה בעל שרירים כחוצה מהתעסקותו הספורטאית (כדורבסס, כדורגל, התאגרפות, הרמת משקלות), קיבל עבודה אצל חברת הובלה שהתמחתה בהע' ברת פסנתרים. אחד הפסנתרים הראשונים שנפלו על שריריו היה מיועד לאקדמיה למו' סיקה של פילדלפיה. אותו בוקר שהה בבניין המנצח סרגיי קוסביצקי, שמע את מאריו מז' מר אגב עבודה, מהר לברר מיהו הזמר בעל הקול הנפלא.

מאותו יום היה לאנצה בן חסותו של קוסביצקי, והצעיר העני, שמעולם לא יכול להרשות לעצמו שעורי זמרה בגלל מחסור בכסף, מצא עצמו בידיהם של מורים משו' בחים. לאחר שרות בצבא האמריקאי בעת המלחמה חזר אל הלאומים, הופיע לראשונה על במת אופרה ביצירתו של פוציני מאדאם באטרפיי, נחסף עד מהרה להוליבוט, ונקת אל עיר הסרטים, בה הוא עכשיו אחת הדמויות הבולטות והבלתי-חביבות.

הוליבוט

דניה נגד אולדבין

כאשר נודע לממשלה הדנית שהמפיק ה' הוליבוט סמואל גולדבין מכין סרט אודות מחבר האגדות הדני הנודע האנס כריסטיאן אנדרסן (1805-1875) קצפה מאד. הסבה: את תפקיד הסופר המהולל ממלא בסרט אחד דני, כלומר, ששמו דני: דני. קיי. כריסטיאן אנדרסן רוקד ושר! זה, חשבה הממשלה הדנית, הוא גבול החוצפה*, צוותה על מד' כיר העתונות של משרד החוץ להכריז שר' סרט מהווה "עלבון לסופרו האהוב", לאר' גן תנועת מתאה עולמית.

כאשר שמע המפיק גולדבין על הקצף, * אנדרסן, שהיה בנו של סנדור עני, נסה להתקבל לתיאטרון המלכותי בקופנהאגן, נדחה משום שלא ידע לשיר.

ספרים

"יש פה בית?"

עמוס מוסינזון, איש קיבוץ משאבים שב' נגב וכן למשפחה ספרותית רכש את גסיון עטו ככתב במעלה בו הרבה ברשימות על הווי הפלמ"ח והקיבוץ. בספר הבכורה ה' הקדורני ומסורבל-השפה שלו, גבעה אחת, הוא מספר על גבעת-הבור, אחת מעמדות הקיפוד שהצבא המצרי שפלש לארץ ישראל באביב 1948 נתקל בהן ולא יכול להן למ' רות עדיפותו הרבה בכוח אש, אדם ורכב.

חברת הכשרה, בתיה, החוזרת לגרעינה שבנגב אחר ביקור חופשה בתל-אביב מגלה שחברה, דודו, נפל בקרב על גבעת-הבור, המשתל השכן להכשרה, שעה שהשתתף ב' כיבושה (דודו יצא לפעולה כיוון שבאחד מ' טיוליו חצה במדבר, מתעלף בצמא, והשוו' את נפשו במימי הבור שעה הגבעה). אותו יום הופכת הגבעה, בה טמון דודו, כור' מבחן ומקור-סיטנים כאחת לחברי ההכשרה.

מופגנים ורעבים, מנותקים וחסרי-שינה מגינים חברי הגרעין על הגבעה עד היום בו מוגרשים המצרים מהנגב. ולאחר מכן הם מחליטים לא לנטשה עולמית. הם מקימים עליה את משקם. אליהם מצטרף מתנדב צר' רוני, צבי, אחי אחד החברים, שאיבד שלוש אצבעות בשעת הפגזה מצרית על גבעת' הבור והבורח משממון העיר הגדולה למרות שבי-אינו מוצא על הגבעה את קטעי שלוש אצבעותיו שאיבד, הוא מוצא בית. הוא פוגש את בתיה שעלתה לקרב חברה: "יש פה בית?" אמר וחוקה עמומה בקולו. "כן", אמרה בתיה, "יש פה צריפים... יש פה ישוב... אנחנו העברנו את הנקודה לכאן... אנחנו התישבנו פה. זה המשק שלנו." (גבעה אחת 183 ע') — עמוס מוסנזון — הקיבוץ המאוחד (850 פרי')

* בן ישראל, הבכור בין שלישיית האחיים, שאינו אחוז בעט טופר, הצעיר: "יגאל (בער') בות הנגב) מוסנזון, השני: משה מוסנזון, עורך עתון הנוער העובד במעלה.

טריאסט

תמרון. רק תמרון

כשאו החיילים הגיוניזלנדיים הראשונים מרחוק את טריאסט היפהפיה, לא היה להם זמן לשקוע בהרהורים אסתטיים. הם נפחו זרם — כי מן הצד השני של הים התקרב לעיר חיילים אחרים, מאגשיו של המרשל טר. ואף כי היתה הערצה רבה בין הגנרל קלארק, מפקד בנות הברית, ובין המרשל טר, לא רצה איש מהם שהשני יתפוס את העיר.

למעשה הגיעו שני הצדדים למרכז העיר בעת ובעונה אחת. העיר מלאה חיילים. מספר קלארק: "העיר היתה שקטה, אולם שררה אוירה של חוסר בטחון וחוסר שקט. הר חובות מלאו חיילים שלבשו את כל המדים שהגיוניזלנדים, וגם מדים שעברו גבול זה... פרטיונים רבים נדדו רגלית, או על אופניים, מנופפים דגל זה או אחר...". ליה ברור כי יש לעשות משהו. הגיוניזלנדים סלבים תפסו קן חזית, לא נתנו לחיילי המע"ר רב לעבור. אולם קלארק החליט לפרוץ את הקו — אפילו במחיר שמעשה זה יפתח את מלחמת העולם השלישית. הוא עצמו התישב בגיפת הראשון, התקרב אל עצמו התישב יוגוסלבי. "עצמתי את נשימתי משך כמה דקות; פחדתי שמישהו יירה כדור. כולנו הרגשנו אותו דבר — איש לא רצה בכבד להיות האיש האחרון שמת במלחמת העולם השנייה...".

לבסוף נתקל קלארק בגנרל יוגוסלבי. "מדוע נעים אנשיך מזוהה?" שאל הלה. "אה, זה כלום," חייך לעומתו קלארק. "זהו תמרון, רק תמרון...".

הכפר והעיר. בסופו של דבר נשארו במקום אנגלים, אמריקאים ויוגוסלבים, וה"ה צורך להגיע לאיזה הסדר. האיטלקים טענו, בצדק, שרוב אוכלוסי העיר (כמספר אורחי תל"אבים) הם איטלקים. היוגוסלבים קבעו שהמיעוט הסלובני הוא חזק, ושמיניץ לו פיצוי אחרי שהפאשיסטים האיטלקיים דיכאו

תחילה, אך כשכובדו באבנים קראו לשוטרים מוויינים, שהפילו כ-200 פצועים. למחרת היום התלקח העם האיטלקי כולו, שהוא נוח להתלקחות מטבעו. ברומא, נא פולי ומילאנו הפגינו רבבות סטודנטים. ביצורת קומוניסטים ונאציפאשיסטים התחממה האווירה חיש מהר, עפו אבנים. שוטרים יכובים על הגיפים האדומים המפורסמים נכנסו לפעולה. מכביאש החיזו מים צבעוניים. במקום אחד גרמו בכך להתפרצות ה"המורד האיטלקי, שאינו נעלם כליל גם ביום חם כזה: הכבאים החיזו, בטעות, את מימיהם על השוטרים.

הדרך הישנה. אך המצב לא היה מצחיק. אמריקאים ואנגלים לא ידעו, בדיוק, מה לעשות. הם לא יכלו להרגיז את טר. הם לא יכלו גם להרגיז את האיטלקים. כתב ה"ניו יורק היראלד טריביון": אנו במצב של אדם שהסתבך בגדרתיל, משתדל בזריזות להשיג תחרה, אך יודע כי כל תנועה נחפזת עלולה לגרום לתוצאות מאביבות. בתום חודש של הפגנות, התנגשויות וצערות נקדעו הרבה בגדים דיפלומטיים, אך ההסתבכות נשארה כאשר היתה.

קובה

סיבוב נוסף במשחק

טאנק אחד דהר עד לרחבת ארמון הנשיא בהאבאנה, ירה צרור בודד למען הרושם. שני השומרים של הארמון צנחו ארצה, הרוגים. היה זה סימן כי המשחק החברתי הנקרא "קובה" (כבשאר ארצות אמריקה הלאסניות) בשם מהפכה עבר סיבוב נוסף. הבשורה השמחה עברה במהרה בעיר. אלפי תושבים, שרצו חזות במחנה, נהרו אל רחבת הארמון, הסתכלו בשתי שורות החיילים, בעלי הרובים המכודנים, שהקיפו את הבניין. לא עלה על דעתו של איש מבין האזרחים להתערב בעניין. הם ידעו את כללי המשחק, והם ידעו שהדבר אינו, לכאורה, נורא כלל.

ותיק במקצוע. ואכן, המפכה התנהלה

המתאמות הובטחו לקצינים המתאמים) היה ברור לגמרי שהם קראו את קריאתו. כ"מקובל נשלחה הודעה מוקדמת לנשיא, שהסיתלק בחשכת לילה, השאיר רק את שומריו להריגה.

הצבא חולל את המהפכה. הודיע מפקד המשרה החדש, רפאל סאלאס. "באנו אל הג'נרל באטיסטה וביקשנו להוציא את הרפובליקה. הפנייה לא היתה לשוא: הגנרל, שהיה תמיד ער לשעת האחריות, נטל או את הפיקוד לידיו".

עיתיד בטוח.

אותה שעה כבר ישב הג'נרל לשעבר באחוזתו, הצטייד בסכום כסף מספיק, עבר ממדינת-האי (הגדולה פי חמשה וחצי משטח ישראל) לעיר מקסיקו. אולם שם לא היה לו מנוח: כשהופיע בבית המלון המפואר, בו גר, כמה אנשים מוויינים, הבין את הרמז, עבר לפלורידה שטופת-השמש אשר בארצות-הברית. שם השתקע, הקדיש את חלומותיו לשיחור מולדתו מעול הע"ר, את זמנו למנוחה יסודית. לא היה לו כל דאגות לעתיד: שתי אחוזותיו בקובה מבטיחות את פרנסתו ברווחה. כי בקובה אין מהפכן מפקיע את רכוש קודמו — פן יטע רעיון מסוכן מדי בראש המהפכן הע"לול לבוא אחריו.

ארצות-הברית

השקעה צנועה

כשפתחו חיילי ברית-המועצות וחיילי בנות-הברית במרוץ האחרון של כיבוש ג'רמניה, נערך בהסתר מירוץ שני בין שני הצדדים: המרוץ לכיבוש אנשי המדע הגרמניים. כי כמה אלפי מומחים למטוסים-סילון, צוללות, אדירדל ופצצות אטום נשארו פת"אום מחוסרי עבודה, היריהו למי להציע את שירותם.

מאחר שגם הרוסים וגם האמריקאים ידעו כי במלחמת העולם השלישית חשוב כל איש מדע רציני יותר מכמה דיביזיות של חייל-רגלים, וכי המלחמה עלולה להיות מוכרעת במעבדה שקטה בהרי האוראל או במי שור קאליפורניה, לא היססו. הם הציעו פת"סים, משכורות, תנאי-חיים, ואם הדבר לא עזר, לא נמנעו גם מחטיפות.

בכל זאת נמצא כי הצד האמריקאי ידע על התחנות. כי המשטר הרוסי יכול להציע שירות שמנות יותר, בעוד שהאמריקאים יכלו להציע רק משרה ממשלתית במשכורת נמוכה, או משרה כל שהיא בתעשייה הפרטית. עתה ירה הקונגרס האמריקאי פגז גדול במלחמה על אנשי המדע: הוא קבע תקציב מיוחד של 4.300.000 דולאר כדי לשלם שר חד לאנשי מדע המוכנים להימלט מאיזורי השלטון הסובייטיים, לעבור לשטח אמריקאי. אמר עתון אמריקאי: "השקעה צנועה... הע"לולה לשלם דיביזינה עשירה בימי שלום ומלחמה...".

ילדה ב-500 דולר

אשתו של הקצב נכנסה לבית-המרוח. היא היתה נרגשת והחזיקה בידה את בתה, בת השלוש. סטיב ריבנקר, בעלה, לגם מכוס בירה, עיקם את חוטמו כאשר אשתו תקפה אותו פומבית: "אני לא רוצה שום חלק בך ובבתך!" האשה השאירה את הילדה ליד הדלפק, סובבה על עקביה ויצאה מבית המרוח, כשהקצב המהומם שולח אחריה מבטים נכלמים.

לאחר ימים אחדים הצליחה האשה להשיג גט מבעלה, השאירה אותו נבון למדי, כאשר נסתבר לו שמעתה והלאה ייאלץ לטפל בעצמו ובבתו הקטנה. סטיב ריבנקר, שלא היה אלא קצב העיריה הסקססית הוסטון, הגיע חיש מהר לירי יאוש: "תינוקות הם עסק לנשים", חשב כשלתפץ גוזקרה לעיניו מודעה בעתון: "מעוניינת לאמץ ילדה, גברת שלטון".

ריבנקר מיהר אל תא הטלפונים, צלצל לגברת שלטון והציע את ילדתו תמורת 500 דולר ומכונית. גברת שלטון נזכרה בחוק האוסר מסחר בילדים וטילפנה למשטרה.

למועד הפגישה הופיעו גבר ואשה שהציגו את עצמם כאדון והגברת שלטון, בחנו את בתו של הקצב-הגרוש בקפדנות, הגיעו את ראשיהם לאות חיוב: "טוב, ניקח אותה". שלטון חתם על צ'ק בסכום של 500 דולר, גילה לריבנקר מכונית הדורה שנראתה בעד החלון.

ריבנקר נכנס למכונית, החל דוהר בכיוון לבק העירייה, אליו נחפו לפדות את הציץ, לא חש במכונית משטרתית שעקבה אחריו. הוא הספיק למסור את הציץ לקופאי, כשסוכן הגמטרה עצר אותו. הסוכן ריבנקר בתחנת המשטרה: "רצייתי

שיהיה לה (לבתו) בית הגון, המכונית היתה דרושה לי ליציאה מהוסטון ו-500 דולר כדי להתחיל בחיים חדשים." ואכן נזקק ל-500 דולר להתחיל את חייו החדשים, היה זה הסכום שנאלץ לשלשל לקופת המשטרה כערבות עצמית.

ברית-המועצות

המלכה היא סטאלין

משודע לאינקוויזר הפילדלפי שאלופי ה"שחמת הסובייטי הגיעו למסקנה גורלית, חר"

פולגנציו באמיסטה
המפכה התנהלה בסדרה

זו את דינו של לוח המשחק לסמיעה פוליטיקה, גילה העתון את מוזימתם: ביטול ה"שמות הקפיטליסטים של "המלך", ו"המלכה", החלפתם בשמות סוציאליסטים אחרי"הם החלו השחמטאים הסובייטיים בחיפוש שים בלשניים. העתון האמריקאי החליט לג"לות יוזמה שיתופית מערב-מזרחית, הציע שמות תחליף ליתר הכלים.

הוסיף עורך העתון, במאמר ראשי: כדי לבטא את המערכת הקפיטליסטית של ברית-המועצות יש לכנות את "החיילים" "עבדים", את "הפרשהאביר", "סברישין" ואילו הצריח ייקרא "הקמלנין". "ל"המלך" הציע העתון האמריקאי שם "אידיאלי": "הקומיסאר".

לבסוף תהה העיתון: כיצד תיקרא המלכה אשר תפקידה בקרב המתנהל בין משבצות הלוח הוא החוק ורבי-ההשפעה ביותר? הסיק העתון: אין ברירה, "המלכה" הנשית תאלץ לחתר על מינה. כי השם היחיד ההולם את מעמדה הוא "סטאלין".

גרמניה

חשד יהודי

בחודשי החורף של 1944 מצא זוג ליטאים באחד הכבישים של ליטא ילדה קטנה, בודד, נודדת על רגליים קפואות מקור. רחמי הזוג נכמרו, הוא לקח אותה לביתו, נתן לה את השם טרזה שטרשיצקיטה. כשהתקדמה הרוסים, הסתלק הזוג מביתו, עבר לגרמניה המערבית, שם מתה האם החורגת כיון ש"האב החורג לא ידע מה עושים בילדה קטנה, בת 13, מסר אותה לארגון הפליטים של א"ם, שמצא לה בית בשיקאגו.

אולם פתאום הפכה טרזה הקטנה בעייה בינלאומית. בנובמבר הופיעה במינוך משל"חת סובייטית, מורכבת מקצינים גבוהים, ודר"שה את טרזה. הגימק: כמו כמה ילדים אחרים אין טרזה אלא אורחית סובייטית. ושמה האמיתי תמרה שרקובה.

שתי המדינות השולטות בעולם החלו מת"דיינות בבית-המשפט של מינוך, כשהשופט האמריקאי ליאו גודמן בא להחליט למי למ"סור את הילדה. כשסרב השופט לתת לקצינים הסובייטיים את האפשרות לקרוא באולם בית-המשפט הצהרה ארוכה השוללת את סמ"כות בית-הדין, קמו הקצינים בועם, יצאו מן האולם.

פסק השופט: ברית-המועצות לא הצליחה לתוכות טרזה שייכת לה. היא נמצאה בלי"טא, וליתא אינה שייכת לברית-המועצות, מפני שארצות-הברית לא הכירו בסירפוחה. הילדה, הנחשבת ליהודיה, נמסרה על-ידי ה"שופט היהודי למשפחה השיקאגואית שגם היא חשודה ביהדות.

הפגנת סטודנטים נושאי דגל איטלקי בטריואסט
העיר היתה שקטה

כסידרה, בהתאם לתכנית. לפי הכללים מותר להרוג שומר אחד או שניים, אך אסור לפ"גוע בנשיא שטוקל. זהו כלל בדוק של שמי"ה עצמית — מעין, אל תהרג אותי, ולא אהרג אותך. שהרי איש אינו יכול לתפוס את השלטון בקובה ולדעת בבטחון כמה זמן יחזיק בו.

האדם שניצח על המלחמה ידע, כמובן, את כל הכללים בעליפה. כי הוא לא היה חוכב, ירוק במקצוע. להיפך, הגנרל פולגנציו בא"סיסטה אי זאליבארא, בן ה-51, הוא חתיק מאד במקצוע. הוא השתתף במהפכתו הרא"שונה, ב-1933, כשהיה עוד סרגנט פשוט (ונתמנה מיד ראש המטה הכללי). משך הש"נים סילק שלושה נשיאים, מינה שני נשיאים, גם היה נשיא עצמו. בימי כהונתו הרגיש את עצמו בטוח יותר על המידה, החל משחק ברעיונות דימוקרטיים, חוקק כמה ח"קים מתקדמים, אולם סופו היה דימוקרטי מדי: הוא נוצח בבחירות שנת 1944.

הצלת הרפובליקה. את באטיסטה לא נואש. הוא ידע שקריאת העם בוא תבוא. כדי להיות בטוח לגמרי, ניהל תעמולה בין קציני הצבא והמשטרה, שהנשיא פריאו לא מצא חן בעיניהם. לבסוף (אחרי שהמשטרה

או את הסלובנים משך שנות המלחמה. לבסוף נמצא הסדר: האזור הכפרי נמסר ליוגוסלביה, העיר טריאסט הוכרזה אזור חפשי, אך הובטח כי ברבות הימים תחזור לאיטליה.

האויב הפך יריד. בחודש האחרון מל"או ארבע שנים להבטחה זו, והיא היתה רחר"קה מהגשמה בדיוק כמו ביום הניתנה. כי בינתיים קרה משהו: המרשל טיטו חלה ל"ה יות אויב מסוכן, הפך יריד יקר, צבאו ח"שוב להגנת המערב לא פחות מצבאות אי"טליה, שאיש אינו מתיחס אליהם באמון רב. וטיטו חובע את העיר לעצמו.

ביום השנה נקבעה הפגנה, נתקבל רשיון גם לתזמורת. רבבות תלמידי בתי-הספר וית"ר על הלימודים, יצאו לרחוב, שרו שיר פאי"סיטי יקן, "הסתלקו, הזרים, מאיטליה!" הזרים, שהזמנה זו הופנתה אליהם, חייכו

* טריאסט פרחת בימי הרומאים, הפכה עיר חפשיית במאה ה-12, התחרתה בונציה. אולם בשנת 1382 הנמריה עצמה תחת חסות דוכס אוסטריה. נשארה תחת שלטון אוסטרי משך 536 שנה, עד שחזרה לחיק איטליה בתום מלחמת העולם הראשונה.

בתיאטרון בובות מגיבים גיבורי המחזה בתנועות מכניות כאשר מנהל התיאטרון מר שך בחושים, משמיעים קולות הבוקעים מג' רונות לא להם, שבעליהם נחבאים מאחורי הקלעים. משך שתיים וחצי התנועות בובות המטאטא לאורך מחזה אולי, אימפורט-פול מרומניה הטרנסקומוניסטית, העלו פיהוקים קולניים מבדיחות קרתניות וארוכות זקן, אותן השמיעו יורשים עליונים, בכבוד את הקהל במנה הגונה של שיעמום.

ספיראקה ניקולסקי (מ. חורגל), פקיד גמון במשרד המחוז (הרומני) הוא בעלה של דאציה (ב. ולצמן), אשתו השנייה ש"קוראת בנפשו כמו בעתון", חתנה של קיריאקציה (ת. רוז) בשקה הוקנה ("אצלי הקלפים הם כמו תנך"), אביהם של שתי בנות, מיה (מ. אורית) הגנ' דרנית וג'נה (פ. פלד) הציירת בעלת המום ושני בנים, טראיון (י. צור) הבכור, מאשתו הראשונה, וראציבאלי השובב (י. חייבי).

כאשר הדוד טאקו ש"ש לו מינימום חצי ממאה מיליון ל"י יוצא למסע לעיר הקודש (ירושלים), מגלה קיריאקציה הוקנה בקלפים 10 פיק — סימן שהדוד יטבע בים. מיה עורכת תכניות לחדרשינה ואמבט גדול. אמבט? כדי לרחוץ בו את פוצי, הכלב שתקנה לעצמה. דאציה רוצה פחות מן ה' יתר: חדר לעצמה מפני שהיא לא יכולה לסבול את ספיראקה שחובש כובעים של אנשים מתים.

הדוד קאטו אינו מאבד זמן לריק, חש כנראה בשיעמום שנסכו דמויות משפחתו המשעממת על הקהל, ירד למצולות הים הש' חור וחיסל בכך את השליש הראשון של המחזה.

תינוק זה לא מחבב. המסך העולה על המערכה השנייה מגלה את אותה המשפחה בחילופי תאורה, ילדי הירושה של הדוד קאטו. אך כשהכל כולל קהל הצופים) משתעשעים באשליה הפ' אנד, מסתבר שה' תבשיל רק מתחיל לקדוח. מיה שנסתבכה ב' עסק ביש עם בנו של ראש העיר (תינוק אי-אפשר להסתיר, זה לא מחבב!) רוצה ל' הנשא לדינו (ש. ורניק), פקיד דואר ביישני, כדי להציל את שמה הטוב: "ילדים גולדים אחר שבעה חודשים במשפחתו עמה הגונוה". ג'נה אחותה מקריבה את עצמה על מזבח אהבתה את דינו, נוסעת עם אחותה לפריז ("שם מותר ללדת ילדים בלתי-חוקיים"), מא' מציאת את ילד אחותה.

מה שקורה אחר כך הוא בערך זה: ספי' ראקה מוזיק' צוואה לפיה הוריש אחיו את כל הוננו לנכד הראשון, היינו התינוק הבלתי חוקי. הבשורה נופלת בבית כרעם ביום בהיר, הורסת את תכניות הנשים אשר הח' ליטו לעבור לבוקרשט, "שם יש חיים", ולשם כך קנו מקום בפרלמנט תמורת חצי מיליון ל"י, עליו אומר ספיראקה: "אני פרצוף בשר ביל פרלמנט, אני אתלה את עצמי קודם על המגורה שבמועצת העיר. ג'נה המגורה מוחזרת הביתה, עם בנה של מיה. ספיראקה שאומר לבוחרים שלא יבחרו בו, גורם בכך לבחירתו לפרלמנט. תר' מית הצוואה המוזיקתית מתגלית, והכסף מושב למשפחה: 10 פיק אף פעם לא מאכוב. אך זה עוד לא הכל: ג'יגי, בנו של ראש' העיר מתחתן עם מיה, דינו עם ג'נה ודאציה רוצה "לעשות מספיראקה (עתי ספירידון) קציצות. אחרי שהוקנה אומרת ש"עכשיו כל העיירה אצלי בכיס, מתכוננת המשפחה לה' עתיק לבוקרשט הבירה, והקהל המבולבל אל מחוץ לאלולם.

פסל כושית וכן-תערובת והפסל יצחק רוזנבלום קרן האור הראשונה פגעה בעין השמאלית

פ ס ו ל

משום שהצליח ליצור לעצמו רקע חסר דא' גות פרנסה להתמסרות לפיסול. הוא נצטרף כחבר לארגון נכים, שפתח את בית הקול' נוע ברמלה ואת בית-הקפה הגדול שלצדו. שש שעותיו כסדרן תולש כרטיסים ליד דלת הכניסה לקולנוע (הוא היחיד בקבוצה המ' סוגל לעשות זאת, יתר החברים הם חסרי-יד להתמסרות לפיסול, אותה הוא חושש לכנות בשם אומנות, כי מימיו לא ידע יצחק "איך אוכלים את זה". הוא גם נמנע מלבלש חוות דעת מומחים, מסיבה פשוטה: "אני מפחד שהם יגידו שזה לא אומנות". הוא מסתפק לפי שעה בהתפעלויות שכנים ומכרים, המ' צאים עניין רב באצבע האלוהים החטובה בגבס, בשני הראשים, של אם כושית בעלת אברים פרימיטיביים וילדה בן התערובת בעל מבנה אברים מעורב ובפסלים האחרים, שהם פרי שיטה יפאנית לפיה מבצע יצחק את עבודתו. השיטה: פיתוח רעיון מכתם התחלתי, הנמרח במכחול, ותוצאות אמנות' יות ללא תכנית מוסכמת מראש.

חיוך. הכלב שאינו סר מעל אדוניו הוא בסטי בן תשעה החודשים, אשר תפקידו ה' עיקרי להעיר מ'י שחר בשש את יצחק, להזכיר לו שעליו לצאת "אל האמנות". חנה, אשת יצחק, המנקה את הלכלוך ה' מצטבר מתומרי הבלתי אמנותיים (אדמה רטובה, גבס לבן), של בעלה, שומרת על השפנים מועמו. של הכלב ומטפלת בגינה היא המלצרית התינונית, שעלתה זה מקרוב ממרוקו, שעבדה במסעדתם של קבוצת הנ' כים, וממנה העבירה יצחק, דרך החופה, אל משק ביתו. אומר יצחק על חנה, בעלת הח' יוך המלכלב, אחר שנת נשואים: "מי שרר צה לשמוע על המרוקאים שיבוא אלי".

עתה, נתוסף לרכושה של משפחת רוזנ' בלום חדר גדוש מוצגים אשר משאירים בה' בעה המקורית הסבועה בקווי מבניהם רושם רב על המתבונן בהם. אומר יצחק, המבטל בחיוך את טענת ידידיו שעליו להציגם לרא' ויה בתערובה: "לא אעשה זאת עד שאהיה בסוח שמה שאני עושה זה אומנות."

בחיפה שלט חושך סביב. לפחות כך נדמה לו. למעשה היה זה בצהרי יום בהיר. עיניו היו חבושות וחבר סיפר לו כי פגע בו צלף ערבי, שעה שניסה לפגוע בו.

התפעלות. האווירה בביתו בו שכב, יצחק, היתה מדכאת. ששת חילי צה"ל שנת' עוררו בקרבות שכבו סביבו וכאשר הוסרה התחבושת מעיניו וקרן האור הראשונה פג' עה רק בעינו השמאלית והשאירה את הימ' נית אדישה, הבין שגורלו פחות מהיח' 13 חודש שכב יצחק, שראה בעינו האחת, גילה משימה חדשה: תעסוקה נושאת ס'י פוק לחבריו העיוורים. נזכר יצחק: נשי ויצו היו מופיעות יום, יום בביתו, מקריאות לרתוקים למיסותיהם המשתעממים שירים וסיפורים על אנשים בריאים ומאושרים. יצ' חק הציע פתרון מעולה יותר: הוא הזמין אצל נשי ויצו חומר-פלסטלינה, במקום ספ' רים, וכאשר הובא החומר, הפך לרבי-עידוד לעיוורים. הם החלו לעצב בו צורות אותן יכלו למשש באצבעותיהם.

הדמויות של צל עוררו התפעלות בקרב מנגנון הבית, עוררו התענינות מוגברת בין העיוורים שהשתוקקו למששן. מאז, כפי ש' הוא מודה כיום, "חייתי למען הדמויות שלי!" הן הפכו למשהו יותר מסתם עיסוק לשעות הפנאי.

שיטה יפאנית. לעוברים ושבים, החור' צים את כבישה הראשי של רמלה ופוסעים בין שבילי מאה בנייני שיכון העולים בצדו הימני של הכביש, יתגלה כיום מחזה בלתי רגיל: בחצר אחר הבניינים הלבנים עומד צעיר מרכיב משקפי שמש כהיזכוכית רכון על ספסל עץ, מעצב דמות של זקן יהודי מחומרה רטובה, אותה הוא גורף מערוגות גינתו. כלב זאב מטופח וגועי נשען בכפותיו על ספסל העץ, מתבונן ביצירת אדוניו. במר' חק פסיעות מעטות כפופה צעירה חמודה על ערוגות אפונה ירוקה, גורפת את העשבים שצטברו בין השיחים. זוהי משפחת רוזנ' בלום.

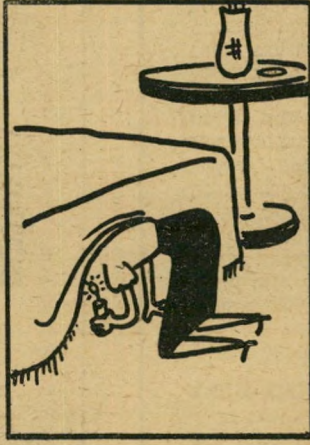
יצחק, המוכן לוותר על "הכל בעולם", רק לא על פסליו, אותם הוא מצפה בגבס מבהיק, שבערצון יורר מאשר אי-פעם

"חייתי למען הדמויות שלי"

יצחק רוזנבלום, 35, הוא גבר צנום, בהיר שער וממושקף תמידית במשקפי שמש כהי' זכוכית. ייתכן, שהוא היה מצליח להעלים את זהותו עד סוף הימים, אילמלא התרחש משתו ששינה את תוכן חייו מן הקצה, אילץ אותו לחדול להתבא אל הכלים, לשחף זרים בחוויותיו.

סיפורו של יצחק מתחיל, למעשה, זמן רב לפני 1930, כאשר נולד למשפחת סוח' רים בעיר דנציג שעל שפת הים הבלטי. אך באותה שנה, שבוע ימים לאחר חגיגת הבר' מצוה שלו, נתארגנה קבוצה בת חשעה דנציגאים, שכן זקוניה היה יצחק בן ה'13, והגדול בה היה בן 18 ויצאה למסע ממושך, בדרך היבשה לארץ-ישראל.

בסתיו של אותה שנה, לאחר שעברו בדר' כם לרחבה של רומניה ותורכיה, עמדו תש' עה הצעירים ממוגנים כהלכה וחמושי אק' דחים על הגבול הלבנוני-ארצישראלי לאחר חציית גבול רגילת הגיע יצחק לפרדסו הרמתגני בן עשרת הדונמים של דודו. את שש שנותיו בפרדס מכנת יצחק בשם חק' פת הנהב, משום שאכל אז רק תפוחי-זהב. **חושך.** משתגייס יצחק למשטרת היישר' בים בשנת 1936, נשתכחה תקופת הזהב חיש מהר בשטף מאורעות הדמים, אותם בילה בנקודות הגליל, שלוש שנים לאחר מכן הכך חוקר במשטרת ארץ-ישראל ממנה התפטר ב'1945, כדי לסייע לאחיו הצעיר לבסס לעצמו פרנסה, בית-קפה ברמת-גן. בית-הקפה שבק חיים גם הוא, משתחלה מלחמת השחרור. יצחק, פעיל בהגנה, קפץ לתוך מדי סמל צלפים של גדוד קרבי בחטי' בה גלילית. אולם זכויות המלחמה של יצ' חק דלים למדי. "לא הספקתי הרבה", הוא אומר ומסביר: "כל מה שאני זוכר זה שמפקד מחלקה צעיר ובעל בלורית מקורולת שואג בצעקות פראיות: להסתער על הגב' עה (בין יחיעם ותרשיחה) ומחסה באחד מ' נקיקי מעלה תלול. ופתאום... היה נדמה לי שהעין (הימנית) יצאה לי מהראש". כאשר נתעורר יצחק בבית-החולים הצבאי

הצעירים מבתי-גלים, יריביהם הותיקים של הדורמיים, בבואם לתחרויות ההוקי לנוער על שם בצלאל לינדה. התופעה הרגילה של הופעת שתיים, שלוש קבוצות למפעלי הוקי חזרה גם הפעם. למפעל הופיעו נציגי שלושה סניפים (בתגלים, ראשון-לציון ורחובות). שאר הסניפים שכחו על קיומם של ענף ההוקי בארץ, לא שעו להזמנת הרוחב-תרם, שהמשיכו במסורת של קיום מפעלים לענפי ספורט נשכחים.

מגרש העשב של מכבי רחובות אינו מגרש אידיאלי להוקי. לעתים נעלם הכדור בתוך העשב והשחקנים הופכים לבלשים וכלי-גישוש, מתחשים אחר הכדור האבוד. שלוש הקבוצות שהופיעו למשחקי הגביע עד גיל 14, העירו עד כמה מסוגלים צברים בני 14 להיות בוגרים ובריאים, הוציאו ב"משחקים" המקלות את כל מרצם. קבוצת בתגלים קבלה פצוי על המרחק הרב שנסעה, זכתה בגביע לבני 14, נהגו מדה כנגד מדה: "כשהרחובות באו אלינו למשחקים אלה— נתנו להם את הגביע!"

בין הנערים עד גיל 18 לא ביישה "קבוצתו של אורי" (כהן, העולם הזה 754) את הפיר מה של החלוץ המרכזי בבחירת ישראל. ה"שכנים מראשון התעקשו, סייעו את המשחק הראשון בתיקו (1:1) עם הרחובותיים, אולם נקמו בבני בתגלים בנצחון קל, 1:0. הפעם לא הצליחו הצפוניים לחזור על הצלחת חבריהם הצעירים, ויתרו על הגביע לרחובותיים אחרי שקבלו שני שערים. מארגן המפעל, אורי כהן, לא התבלבל בחשבון, מצא ש"שלושה שערי זכות רבים משני שערים כאלה, חיך בסופוק כשקבוצתו זכתה בגביע.

כדורגל

גם הפעם. תיקו

במשחקים האחרון ניסו כדורגלני הפועל להורים דם חדש לשורת החלוצים, וייס (מגינה הקבוצה של הנבחרת הישראלית) ריכו את משחק הפועל, התייצב כחלוץ מרכזי. אך על אף כוחו העצום החזק שלו לא התברג וייס בין חבריו וגם המשחק עם הפועל רמת-גן נסתיים בתיקו (1:1).

מזל רחובותי

"השופט הזה, מרגישי פשיה חבר ב" הפועל תל-אביב" רתח אחד מחובביו ה"משועבים" של מכבי רחובות, עם תום המשחק בינו לבין הפועל, שנסתיים בתיקו מאו פס. "מה אתה צועק?" לא שוכנע מוסיק ליטבק. הבלם שהוגים שיעור בכדורגל 21' השחקנים האחרים, "מי אשם שהחבריא לא באים לאמונים?"

מרגע פתיחת הליגה השנה, היו עיני חובבי הכדורגל בורום נשואות לפגישת המכבי הרחובותי עם הפועל תל-אביב. שתי הפגישות הקודמות של שתי הקבוצות, שנערכו ברחובות בשנים האחרונות, נסתיימו בנצחון מפתיע של הדורמיים. נוצרה ברור מסורת, לפיה אסור למכבי-רחובות להפסיד להפועל תל-אביב במגרש הרחובותי. היה חשש גדול שבמסגרת ליגה זו תשבר המסורת, אך שרי קת השופט ההסני הפסיקה את המשחק בתוצאה מביאת כבוד לכל אחד משני הצדדים — 0:0.

המשחק היה חם ושתי הקבוצות לחמו ל"חיים ולמוות. ההתקפות היו חוזרות לגמרי, ורק שתי ההגנות נראו על המגרש. כדי לגמול את המשחק שכחו מלמד ושוניר לפצמים שהמשחק נקרא, כדורגל, השתמשו יותר ב"ידיהם. הרחובותיים לחמו והופיעו, התקיפו פעמים רבות יותר את שעריו של חודורוב, שפרו את החטאים הלוציים הרבויים. "תמיד יסרו רחובותיים מזל-ביש", פסקם הצופים. הדורמיים, כשהפועל ראשון-לציון עמד בסוף הליגה, שחקו עם כל הקבוצות, חוץ מרחובות והפסידו. אבל כשהגיו למשחק עם הרחובותיים — כבר קבלו תגבורת למשחק זה. גם בשעה שהפועל תל-אביב ירד, חודורוב שכח לשחק ומלמד סייר מקבוצה לקבוצה, לא שחק הקבוצה עם הרחובותיים. אך רק הוטב מצבם — הגיע תור המכבים לשחק עמם!"

טבלת הליגה הראשונה לכדורגל				
קבוצות	משחקים	יחס נקודות	שערים	נקודות
מכבי ת"א	11	7:46	19	19
מכבי פ"ת	10	6:22	14	14
הפועל ת"א	9	6:16	13	13
הפועל חיפה	10	10:25	13	13
מכבי רחובות	10	12:19	13	13
בית"ר ת"א	11	19:24	13	13

אתלטיקה קלה

חלש בענייני נשיקות

כשהועד האולימפי הישראלי קבע מינימום של הישגים לאתלטי ישראל כדי להבטיח את השתתפותם באולימפיאדת הלסינקי לא האמינו אף האופטימיסטים בין עסקני האתלטיקה הקלה שמישהו מהספורטאים יגיע ל"מינימום זה. היחיד שהאמין היה המאמן אירוינג מונדשיין.

הקרח נשבר בתחרויות הפועל כשלאה הורביץ רצה מעל למשוכות (80 מטר) וגמאה את המרחק ב"12.4 שניות (המינימום: 12.5 שניות). תגובתו של מונדשיין להישגה של חניכתו היתה נשיקה מצלצלת על לחייה של הספורטאית הצעירה העושה חיל גם ב"ריצות הקצרות וגם בקפיצות לרוחק ולגובה. דוד טבק, שהחל עוסק בריצה כשהצליח להשיג את פרוטיו שברחו ממנו במרעה בית-הספר החקלאי מקוה-ישראל, השיג אף הוא את המינימום בריצת 100 מטר (10.7 שניות), אך לא זכה למלה טובה מפיו של מונדשיין. לדעת המאמן האמריקאי היה יכול טבק לקבוע זמן טוב יותר בריצת 200 מטר מן ה"שיא שקבע (22.5 שניות).

בתחרויות המכבי רצו אף אתלטי המכבים להשיג כרטיס להלסינקי ותרמתגנים אולגה ויטנברג, פמה, כנרסאה, את עיניה בנשיקתו של המאמן. למרות מזג האוויר היבש והחם סיני לא בוששה אולגה, לפתח את הדיסקוס החדש והטילה אותו למרחק 39.10 מטר (ה"מינימום נקבע 38 מטר). "אני מקוה שת" פעם לא תמצאו שהדיסקוס שקל פחות מ"משקלו החוקי!" הפליטה אולגה הבלגונית. כשנשקל הדיסקוס נמצא שהוא שוקל 15" גרם יותר ממשקלו החוקי.

אולם מונדשיין לא הספיק להתסיף נשיקה לאולגה כי אותו רגע נקרא לבור הקפיצה מקום שם קבעה האתלטיקה הרבי-צדדית תמר מטל (מכבי תל-אביב) שיא ארצי חדש בקפיצה למרחק (5.34 מטר). גם כאן התחמק מונדשיין בטענה כי ה"שיא אינו מהווה מינימום אולימפי ואינו מחייבו בנשיקה. אמר אחד הצופים: "אירוי מבין באתלטיקה קלה, אבל בענייני נשיקות הוא חלש."

כדוריד

השדים האדומים

"מוכרחים להופיע!" פסק אברהם קנטי, השוער הותיק והנוער במשחקי ההוקי וה"כדוריד, כשהועלה ההצעה שקבוצת בוגרים רחובותית תופיע במפעל הכדוריד הראשון השנה, אשר אורגן על-ידי מכבי רחובות. ההצעה התקבלה בהתלהבות על-ידי אורי כהן (ראה הוקי), וחיש הורכבה קבוצת כדוריד רחובותית למפעל על-שם גוסליב ואליאב. הנימוק: "רק כדי שלא יאמרו שדוקא הק" בוצה המארגנת אינה מופיעה למשחקים!" כשהופיעו למגרש קבוצות מעולות מכל אגודות הספורט, הציעו כמה רחובותיים בע" ליהגיון לשחקנים: "אל תעלו למגרש! תוכלו לקבל תריסר גם באולם!" יענקלה פינשטיין, החלוץ המפציץ של הקבוצה, חיך, קרץ לאורי כהן, התחלק עמו במטר השער רים בו הפציעו את הקבוצות האחרות. התור צאה: הרחובותיים זכו בגביע.

"נצחון מקרי!" פסקו כולם, אך חיים כהן השחרחר הבטיח: "תראו, נמשיך לנצח גם להבא!" וקבוצת הכדוריד לא אכזבה. השחקנים זכו בכל משחקיהם, גברו על כל הקבוצות בארץ, בקרו בכל הערים בהן קיימות קבוצות כדוריד, גרמו להתעוררות ה"פעילות בענף זה והקטם התאחדות מיוחדת לו, לא טעמו עדיין טעם הפסד. המפעל השני היה בראשון-לציון. כשהתחילה האווירה להתחמם, הצהיר נוחה הבלם החסון: "הבריא, סמכו עלי!" הוא מלא את כל התקוות, עמד כחומה מול החיפאים הנודעים לתהילה, אפי שר לחבריו לזכות בנצחון גם במפעל זה. "אם אין יריבים בדרום, נסע לצפון!" החליטו חברי הקבוצה, יזמו משחק בחיפה. כשהגיע הטנדר של יענקלה לפתחת-הקוה התעקש, השתעל, נעצר, הכדורידנים לא הססו, אמרו: "הודענו שנופיע, ונופיע!" כל אחד שלשל בכאב לב ארבע לירות מכיסו, שכלו בכספם הפרטי מוגית מיוחדת לחיפה וחזרה, הפתיעו את החיפאים במשחק נמרץ ונצחון הוגן, שהנחיל להם את כנויים החדש: "השדים האדומים!"

הוקי

גביע בכים

"כשהרחובותיים מקדישים גביע, סימן שיש להם סכויים לזכות בו!" חיכו שחקני ההוקי

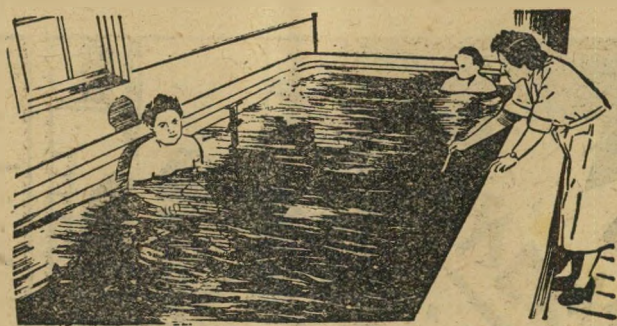
דרוש שליח

לפנות: "דפוס ישראלי" בע"מ, ת"א 67204, על-יד גשר רידינג. טל. 67204

הצגות קולנוע
בכל בית
ולכל הודמות
הצגות לודדים
מבחר גדול של סרטים
אור-נוע
ו. וולשטיין, טל. 4085
חל"אביב, רח' שלום עריס 43

תאריך נוח
ספת שילוח
ביום
ספת פרדיז
מודל שנת 1950
בליה
פרדייז

"רפא" 103, רח' שלמה המלך 103 ■ תל-אביב

בריכת מים חמים / חבישות אדמת-מרפא (בוץ) כמו ב"ט ב"ר, כמו-כן אמבטיות ערבול (WHIRLPOOL BATH) / חדר ויעה טורכי / מחלקה מיוחדת לאיכשור ע"י התעמלות רפואית, מס' רפואי וריהביליטציה. המוסד היחידי מסוג זה בארץ — פתוח במשך כל עונות השנה — עומד תחת הנהלה ופקוח רפואי.

מגמות ספרותיות

חברת הפרסומים הפילוסופיים בניו יורק עומדת להוציא כרך מאמרים חדש, מתורגם מעברית. המחבר: **דוד בן-גוריון**. המאמרים: מבחר נאומים שנישאו על-ידי ראש ממשלת ישראל מאז הקמתה. ספר אחר שיופיע בתורו של דוד בן-גוריון הוא ספרו של יועצה הכלכלי של הממשלה, **דוד (דולק) הורוביץ**, בשליחות מדינה נולדת. סיבת העיכוב להופעת הספר בתורו מו האנגלי אחר ששתי מהדורותיו העבריות אזלו: הצפת השוק האמריקאי בספרים אודות ישראל.

ספר לימוד לתורת הדיפלומטיה שהופיע השבוע בהוצאת בית-הספר הלונדוני לכלכלה הביא דוגמה משכנעת להצלחת הדיפלומטיה האישית, המנוהלת בעיקרה על-ידי ראיונות, שיחות ומכתבים. הדוגמה: **ד"ר חיים וייצמן**, שגילה למחבר ספר הלימוד שערך לפחות 2000 מפגשים עם אנשי מדינה רמי מעלה לפני שאושרה הצהרת בלפור סופית בצאת **מרדכי נמיר**, מי שהיה ציר יש-ראל במוסקבה והפך מזכיר הכללי של הסי-תורות העובדים לשליחות לארצות-הברית, גילו העיתונים שנטל עמו שלושה חפצי-יסוד: את דרכונו, כמובן, שהוא הרכבו הדיפלומטי הישראלי הראשון (בו יצא ל-שליחות מיוחדת לרומניה למחרת הכרות ה-מדינה), אלבום תמונות בתו היחידה, יעל, וקלרנט, כלב הגינה החביב עליו.

חיות אישיות

מפורסם שייכי הגנב הישראלי, **סוקיימאן אל-הוזילי**, החליט לקשט את המדיפה (בית-האורחים) שלו, תלה על כותל הדור מי ארבע תמונות גדולות, נתונות במסגרות זכוכית. בעלי התמונות: **ד"ר זאב הרצל**, **ד"ר חיים וייצמן**, **דוד בן-גוריון** ו**סוקיימאן אל-הוזילי**. ג'ור אריה, יהודה, מלך המלכים היילי **סילס**, גילה נטייה לחורף למקורו, כצאצא מלכת שבא והמלך שלמה. בהביא ריפא הח-צר היהודי מבחר תקליטים עבריים לחצר המלכה החבשי החל הגנוס מאוין להב בת-הלבות ודור קבע.

אחר שבעל המלכה, **פיליפ נסיך אדינ-בורג**, סט לראשונה בחייו במטוס סילון (במהירות של 800 ק"מ לשעה) חיכה לו תפקיד נכבד ביבשה. התפקיד: יו"ר הוועדה לענייני מטבעות, חותמות ואותות. פעולתו הראשונה: בחירת התמונה הניאווה של **המלכה אליזבת** להטבעת המטבעות ה-חדשים.

בצאתה לחופשה למקסיקו נשתתתה **ר' טה הויוורת**, ערב גירושה השלישי, בעיירת גבול לתקין מכונתה, בייתה את הזמן בקריאת ספר. עובר ושב סקרני גילה את שמו: כיצד לבנות נישואין מוצלחים. נישואיהם של **אינגריד ברגמן** ו**ר' נישואיהם**.

ברטו רוסלני היו מוצלחים ללא ספק. הודיע הווג: תוך חרשים אנו נהיה הורים לתאומים ועדיין אין זה הסוף!

בהערה מן הארץ זכה בעלה של **שושנה רמארי** בשיה-הערה שישגר יור-די ברולאי לזמרת. כתב המעריץ הדרום-אמריקאי: "שמעתי בתקליט את שירתך והתאהבתי בקולך..." השי: חמשה ק"ג קפה ברולאי.

אחת היחידות של **מוגן דוד ירוק**, מגדלי הירקות, הניבה תגובה. ראשונה, שלחה דורון לשר החקלאות **לוי אשכול**. הדורון: בצל

מקיבה ריקה. רס"טל מוצלח

מלך יוון דפק שלוש נקישות על דלת חדר ההלבשה, באולם הקונצרטים המלכותי של אתונה, עשה אוונו כאפרסכת. כאשר לא נע-נה דפק שנית. לבסוף נפתחה הדלת חלקית, ראש כסוף ומוטור הציץ, שאל: "מה יש?" המלך נבון, גימגם: "באתי להודות לכם על הקונצרט, אולי אני מפריע?" אחר הציג את עצמו. פייר לובושיץ לא בא במבוכה. התגל: "אשתי מרגישה לא בטוחה." כי כאשר זוג הפסנתרנים טייל בין חור-בות האקרופוליס, עורר פסלו של אפולו

דוארפסנתרנים ג'ניה נמנוף ופייר לובושיץ מלך יוון שאל: "אולי אני מפריע?"

ירוק ותות-שדה. אחד מקודמיו לתפקיד של **לוי אשכול**, מנהיג מפ"ם **אהרן ציזילינג**, היה עסוק בעניינים פחות חקלאיים. בהתקפו באסיפת פועלים את שיטת היבוא ללא תשלום, ציין כי משך השנה האחרונה הובא ארצה 988 פסנתרים. תרעומת מי שהיה שר-החקלאות הראשון: "אלף פסנתרים כדי לגנון על נפש רעבה?"

תוך שבועיים יופיעו על במות המדינה הכנר **בנו רבינוביץ** ואשתו הפסנתרנית **סילביה**, יציגו את יכולתם המיוחדת: נגינת סונטות בעלפה, בלי להסתייע בתווים. אפיון מיוחד לכנר רבינוביץ בלבד: הוא הכנר היהודי-אמריקאי היחיד בעל שם שגור לו בארצות-הברית.

כאשר בשנת 1922 הכריזו לנין במוסקבה, על התכנית הכלכלית החדשה, שאחת ממט-

183) עמק הנמצא בין חיפה לעמק-ירדן; 184) ממלכי אשור הראשונים; 185) קבוץ בצפון (מקורס נמרה); 186) מלת שאלה; 188) חי זוחל; 189) אחר: 189) מספר הפרקים בישיעיהו (הספר); 190) נהר באטליה; 194) סוסו של רמול; 196) שריקה חזקה; 199) נשם קרוא; 201) כסף רוס (כתובים מלא); 203) קולו של "המשרד אצ"ל"; 205) מנהל ירוש של "המשרד האצ"ל"; 209) בתוכה; 211) בני; 212) פרד נפוק; 214) שושן; 215) קטל; 217) ברור; 218) תשלום לממשלה; 219) ענה; 221) טעם העלונה; 222) סופו של מחוש; 224) מחקר פלו-נה; 225) הופיע; 227) על חשבון ("ר"ת"); 228) ציר יהודי צרפתי; 229) סופר נורבני בעל הרומן "רעב"; 230) המעטפה האוויר של כדור הארץ; 231) תחילה של שכונה; 232) מן העדר; 234) תחילת עתידה; 235) סובב; 237) פוחד; 238) מין ארג כל; 239) משקה נפוץ; 240) היא עירק כיום; 242) לא בכונה; 245) זוג; 247) נמירה; 250) מיסר הדפוסים (שם פרטי); 252) הטל; 254) סופר רוסי בעל "האם"; 256) שפע; 257) חיץ עשוי מארג; 259) נושא מכתבים; 260) מעשה חשק; 262) מיניסטר; 263) ארבעים ושבע; 265) ח"כ מטעם מפא"י; 266) חור; 268) 269) אות עברית; 271) כסוי העין; 272) קבצת איים במורה הרחוק; 273) קומפוזיטור רוסי; 274) מלך מואב; 275) גרו יאיר; 277) מראה טבע; 278) תל; 280) תחילת אזור; 281) הדוד הסוב; 283) נע; 285) שידד לנינה; 288) נודד; 290) מחפזה; 293) הנית יסור; 295) נשחרה; 299) תמצית חיים; 301) אשר; 302) פלד; 304) קריאת שמחה; 305) עשוי סרינים; 307) שמה; 308) כפולת הקולות; 309) חצי תריסר; 311) סופר אירי בעל "קרוש-הים"; 312) הסתלק; 314) מחצית שווע; 315) ראש חודש ("ר"ת"); 317) כלי קבל; 318) ממזיגה היי-נאמיס; 319) נסיכות באירוסה; 320) בירה באמי-ריקה הדרומית; 321) חבר כנסת ("ר"ת"); 322) עוף סור; 324) שור; 325) יבשה מוקפת ים; 327) נשח; 328) מתח; 329) מקום דריכת הענקים; 330) חדר קטן בלי חלון; 332) שניה; 335) מכשיר נגרים; 337) ענול; 340) שפחה; 342) בכה; 344) חוש; 346) כרד; 347) מקום הבראה בצרפת; 349) אריה ברבוב מליצי; 350) פעולת המת; 352)

לא; 353) ענק הספורט ("ר"ת"); 354) נורה ברות; 355) מטבע סיני; 356) נקי; 357) מטבע צרפתי. מאונ; 2) מורה; 27) שן סיל; 28) יטה; 29) מראה; 31) אחר הכניסם בדרקון; 7) כד; 8) 44) צבע; 45) בית הדיו; 47) שפלאכתו לדרוג; 48) תושית; 54) משחרר ארה"ב מירי הכי-ריסים; 57) מבוני ראשליצ'י; נפטר בה השנה; 60) למעלה; 61) אלהים; 62) רודף אחרי; 64) מיקום יבשה; 65) נהר באטריה; 68) מלת זרז; 67) שפלה באטליה; 69) משתחוה; 70) מסמב; 71) אחר השואים; 72) תחילת נקיו; 74) בן זוג קה; 75) ההר נכבול ישראל וסוריה; 76) זריר; 79) כנוי למצב קשה בעל; 80) מוסית ליל; 82) תפקיד; 83) פעולת המחלה; 84) מוסר הדואר תשלום; 86) שורת הרים סמוכים; 87) שר המסחר והתעשייה בממשלה הקודמת; 89) שפלאכתו ציור; 90) גורל ההיסטוריונים היהודים; 92) נתן הניה; 98) מנהיג ציוני ירוש (שם לראי); 101) מחבר, "במדרש" (שם מלא); 104) רשמי; 106) משום קרב רכות; 108) תואר; 109) איל מצרי; 110) שיש סדרים; 111) יום טוב; 112) 30 תריסר; 113) לא ישן; 114) מוחל; 115) יום ר"ה של אילנות; 117) סופו של שור; 118) מציאות כהינה שם ה'; 119) מלת הסכמה; 121) אספה; 123) שאינו פויל; 124) סוסר אנגלי; 126) אחי תמר; 127) דבר הבא במקום ברה; 129) אילי מועלים הנדונים למות; 131) נהר; 132) כתב החתיבות; 134) רחשו; 135) שולי שמלה; 137) מין קוץ הנדל בשה; 138) נהנה האניה; 144) מערב אדמות טרון לאחרונה; 147) בירה; 150) בנד שר; 151) נות; 152) מלת הנהג לנסתרים; 154) רסיפי בקר; 155) מללה כח הקסור; 156) מלת שילית; 157) קירקוויססן אנגלי; 159) שמחת תורה ("ר"ת"); 160) מלכות; 161) מלת זרז; 162)

טרותיה היתה לשוות לחיי הבירה הסובייטית אורית תרבות קוסמופוליטית, נכלל פייר לובושיץ, בוגר הקונסרבטוריון המוס-קבאי וידיו של סרגיי קוסביצקי, ברשימת חילופי האמנים, אותה ערך משרד התרבות המשרד ששלח את לובושיץ להופעות בבר-לין, לא ניחש את תוכנה של המזימה שגר-קמה בו זה מכבר, הופתע כאשר בדרך נת-חלפו הכיזנים והביירות. במקום ברלין הגיע לובושיץ לפריס, החל מופיע על במותיה ומורה נגינה בקונסרבטוריון הפריסאי. **נורדנזן לנגן יחד**. שנים אחדות לאחר מכן הופיעו בידרתו שתי נשים: גינה נמ-נוף ואמה, שביקשה ממנו לתת לבתה שיער-רי השתלמות (גינה היתה כבר או פסנתר-נית קונצרטית). נוכר פייר לובושיץ: "היי-תי עסוק מאד, אבל שמתי עליה עין". כשהיה עליה להפד מלובושיץ, שעמד ל-צאת לסיבוב קונצרטים בארצות-הברית, גר-געה רק לאחר ש"פייר אמר שהוא עוד לא-גמר את". אחר שפייר שיכנע את האימפר-סרי האמריקאי שלו שעליו לשלוח לגינה נמנוף חווה להופעות בארצות-הברית, החל לתכנן נישואין. העיכוב היחיד היו זכרונות הילדות שלו: שתי אחיותיו, שאחת מהן היתה כנרית, השניה ציליסטית רצו להתאמן דוקא כאשר השני רצה בכך. התוצאה: "מכות וסקנדלים". אך במקרה זה ניצח הר-גש והשו המוסיקלי שבתחילה לא היה כל-כך גורא, הפך את הווג למשפחה מזורה: משך שלוש השנים הראשונות של נישואי-הם התראו בני הווג, "אחת לכמה שנים". הסיבה: "כשאני הייתי חוזר מסיבוב קונ-צטים, גינה היתה יוצאת". בין סיבוב לסיבוב היו גם משעשעים ידי-דים בידרתם המנהגית הגדולה בניו יורק, פעם חמד אחד השתעשעים לצון, הצביע על שני הפסנתרים, אמר: "אולי תנגנו לנו משהו יחד". פה קרה משהו, מספר לובו-שיץ, המסביר שלא כיתר הזוגות המוסיקי-איים, העמלים שנים רבות כדי להשיג את-המינוג המדויק והמושלם המרושף לגינה משותפת, "הרגשנו מן האקורד הראשון ש-גולדו לנגן יחד".

מסביר לובושיץ, הרגיל לשלוח מבטים אל אשתו על הבמה, המשאירים אותה אדישה: "פשוט אין לי לאן להסתכל". מר-סיפה גינה נמנוף, המטילה ספק בכנות וידו-יו של בעלה: "לי פשוט אין זמן על הב-מה". המשותף לשניהם: טוסקניני וקל-ביצקי הם המנצחים האהודים עליהם ביותר, בניצוחם הופיעו עם תזמורתו. אומר לובושיץ-הם, שאז את את זה, המסכנים". (כינוי החיבה של טוסקניני לקוסביצקי: שרלטן-חובב, תגובת קוסביצקי לטוסקניני: עיקום החוטם לשמע השם בעל הצילצול האטלקי). מבטיחים השניים, אשר ביחד עם הווג ורונסקי ובבין, הם מהווים את שני דואר-הפסנתרנים המקובלים ביותר על במות הער-לם: "אנחנו והבכנים החברים הכי טובים".

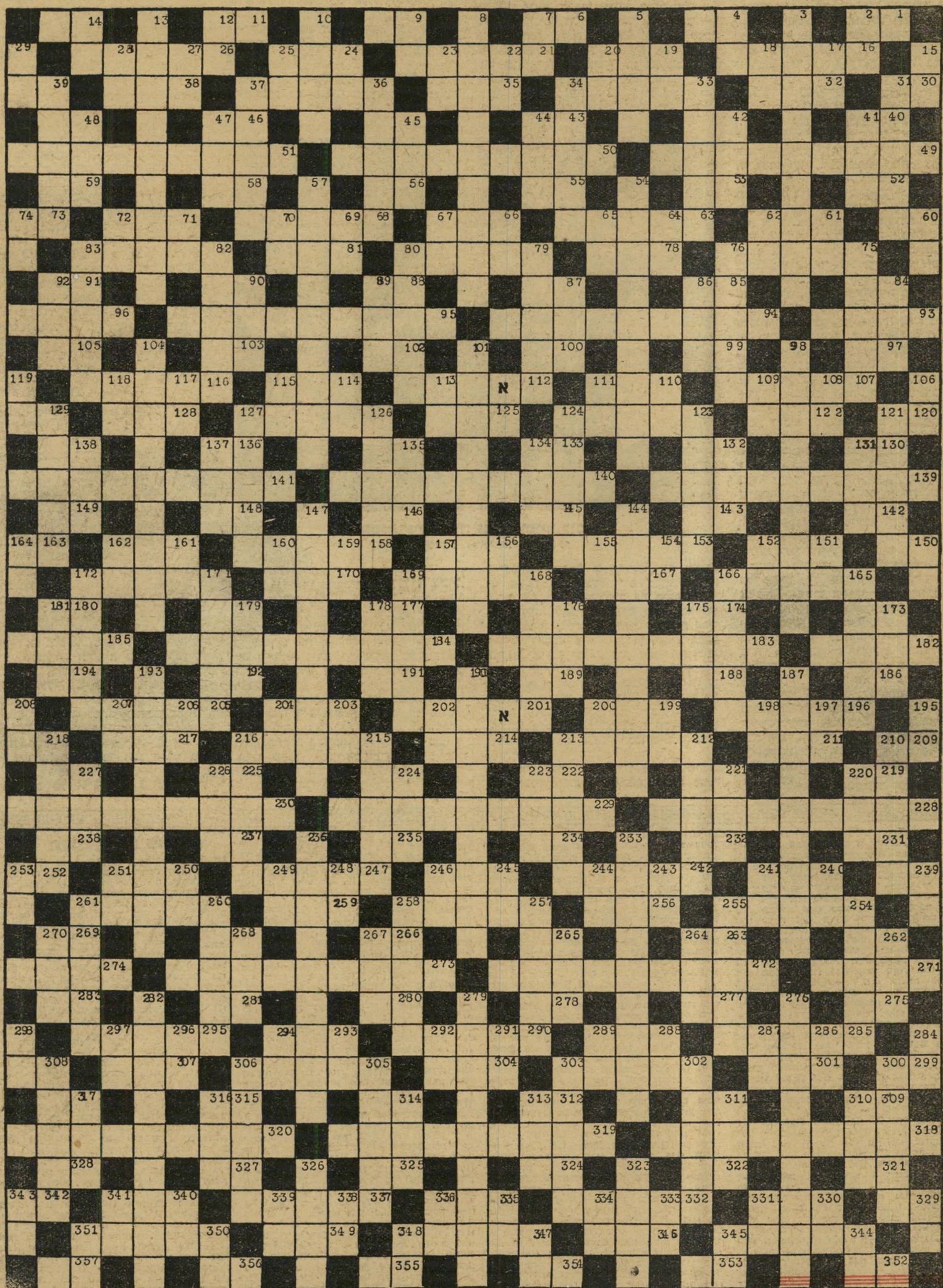
לחות; 164) נבעה; 185) עיר (ביוחית); 186) נרו; 168) אתעשש; 169) סופר רוסי; 171) מתור; 172) דרגה ברת הקסולית; 173) פת; 175) חלק כה רה; 176) איוה; 178) מתח באנגליה; 179) 181) סמול; 187) בעל, "הסמפונייה בלתי-נמורה"; 190) היסטוריה; 193) כסר ליד חיפה; 195) מבנה מים; 198) חמישים וחמש; 199) נולד; 197) מקום מים; 198) חמישים וחמש; 200) מספיק; 201) מספר כסוף; 202) בנאות; 203) מעים זמר; 204) סובב; 206) סוף רחוב; 207) אל; 208) ביחירי לנקניק; 210) העלאת באשה; 212) נשתי (מלים) מאור קטב; 213) חלק בארצות; 215) ההפסקת קרב; 216) תניית תקוה; 218) מלך האכר; 220) תיבה; 221) חלק המלצר; 222) עשיר מאד; 224) מיל; 226) המוכר של שקר; 227) קבוצת כוכבים; 228) מבצר באתונה; 236) חצי האי היוני; 239) סימן; 240) בתוכה; 241) תחילת לקט; 243) מכונה אמריקאית (דיוף); 244) חבר; 245) אויב; 246) הכ; 248) רוח; 249) טעם העל; 250) קול נבירי בשירת; 251) מראה טבע; 253) הקנים הבכנים; 254) רוע; 255) כנוי מליצי לבן שבת בנימים; 257) פעולת היושב; 258) שליחות ממורו; 260) ביחירי לשימורי יקות; 261) אניה קטנה; 262) חי קטן ופחד; 264) חזה; 265) הקים בית; 267) חרפה; 268) נרתיק; 270) מפל; 276) מחבר, "מעין הכבשים" (תוצר ב, "הכבישה"); 279) הנהגה; 282) קבוצה בהרי ירדן; 284) נוכח; 286) מלת הכללה; 287) נוכר לעיל ("ר"ת"); 288) קול חור; 289) בסיס; 291) כאן; 292) און; 293) ראשית יסוד; 294) שוכה; 298) נו ערד ("ר"ת"); 297) ברה; 298) בכבשה; 300) מלכות; 302) מרכיבה את החשבני; 303) עתון יומי דתי; 305) ציר ישראל בצרפת (שם פרטי); 306) הקרנית הכוכבת ב"שדרת השעשועים"; 308) קרחה; 310) יצק; 311) כת; 313) עובר אומה; 314) צורת נקור; 316) לא קרוש; 317) צנתנית משררת; 323) מולדת יתר; 326) החלק השלישי; 329) עבר; 330) מוסף נוחות בשעת השכיבה; 331) ככור שם ("ר"ת"); 333) משחח; 334) טעם רע; 335) זקק; 336) דף המרהלת; 338) ערימה; 339) נורה שוה ("ר"ת"); 340) תנור; 341) תז; 343) מספר יורדי הסירת; 344) מלת הנהג לנסתרים; 345) מלת קריאה; 347) שליח; 348) נות; 350) עיר מצרית; 351) שקט.

תשבץ ענק 113

מאוזן (1) בן (4) מיל; 6) משפחה קומפוזיטורים ידועה; 9) סל; 11) מקום דריכת הענקים; 14) סופר נמני בן הקוסטנ; 16) עיר בצרפת; 19) הריס; 21) נאמרת לאחר קריאת התורה; 24) התקוממות; 26) ישוב בגליץ (30) חז; 32) פרסת בהמה; 33) רמש העוקץ ומתגר; 35) פעולת המנהיג בעבר (פעל); 36) ניר עבה וקשה; 38) בוק; 39) לפני; 40) מספר הפרקים בשמות; 42) חברת כנויה; 43) רמת גן ("ה"); 45) צלוג; 46) ירד, בלשון סוסינה; 48) בכור יהודה; 49) מקום מורה ומיושב בארץ; 50) מנצח ירוש של התזמורת בסימפוניית; 51) נשיא ישראל; 52) מנעול סנסטי; 53) מלת קריאה; 55) תואר הולנדי; 56) סמן; 58) מכשה; 59) מחצית הורה; 60) זמן; 61) מירנה; 63) סרוב; 66) מנפה; 68) מלך; 71) נכר הכן; 73) בעל החבה שנוהה על ארץ; 75) נכובה; 78) רמיון דבר לידר; 79) צורה הנדסית; 81) נחל לכתיבה; 82) סלונה צבאית; 84) אמר רבותינו ("ר"ת"); 85) רגל; 87) שוכב; 88) שרית; 90) בוא הנה; 91) רטוב; 93) מנה; 94) נמל במורה התיכון; 95) מראשי ציוני ארה"ב; 96) בת עקב שנאמה; 97) קריאת הסרה; 99) מושב; 100) תשע-שורה; 102) נה; 103) אינו אוכל; 105) מלת אשור; 107) ששכרו אותה (נפעל); 110) בעל שני ממרים; 112) הצלה; 114) הסתכ; 116) רמאות; 120) צבור של נקודות; 122) מיל; 123) מוכשר; 125) עור סמ; 126) נצה; 128) הרה; 129) בוסתן; 130) ממשפחת הצאן; 132) שורה; 133) אחר השואים; 135) לא סה; 136) תחילת משה; 138) אכנר בן-ג; 139) מר-נה; 140) נשיא ציני שהורה; 141) בן נכונדנאד; 142) לא עבה; 143) סופו של מדרש; 145) מוכי מוסר; 146) איל; 148) רית של רית; 149) נאמיס; 150) מלת אשור; 151) שפת נהר; 153) כהביעש; 156) נשע ע"י אכרה; 158) משפחה (נפעל); 161) מיסר מקהילישראל; 163) כרימינ; 165) יצירה לירית; 167) ...שכחה; 168) צמח הצומח בעמקי הים; 170) אבי תיבה; 171) בתחית הנועל; 173) מספר הדיוקים; 174) מחצית שעה; 176) נוק לזהב; 177) אונקל; 179) חבר בממשלה; 180) זק; 182) שארית של מרורה;

תשבץ ענק מס' 113

מאת הקורא דוד טפר, תל-אביב

הבאורים בעמוד 15

אם פתרת את התשבץ, שלח את הפתרון יחד עם התלוש למערכת העתון, רח' גליקסון 8, ת"א, ת.ד. 136 עד 1.5.52. בין הפותרים תוגדר טיסה לאילת.

תלוש

תשבץ ענק מס' 113